

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės
SANDAROS Organas

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 33 Tel. South Boston 52015.

South Boston, Mass., Rugpiūtis (August) 16 d. 1918 m.

Metai V.

TALKININKAI VARO TEUTONUS.

Sajungiečiai sueme 40,000 Vokiečių.

Vokiečiai negali sulaikyti ofensyvo. Amerikonai yra smarkūs kareiviai.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on August 14, as required by the act on October 6, 1917.

Karės žinios.

Jau suimta suvirš 40,000 belaisvių.

Jau taip-gi talkininkai yra suėmę 500 didelių kanuolių, o kaip kulkasvaidžių ir kitokių karės prievolių jau paimta be skaičiaus.

TALKININKAI PASIVARĖ PIRMŲN IŠILGAI VI-SA LINIJA

Amerikonai smarkiai kovoja savose pozicijose. Suimta 36,000 belaisviai, 500 kanuolių.

Francuzai varosi pirmyn myliomis.

Anglai taip-gi laimi ir nugalį vokiečius.

Vėliausias paėjimas pirmyn jau suteikė Picardy apygardoje 36,000 belaisvių, kurių tarpe pakliuvo daugiau, kaip 1000 aficerių. Daugiau kaip 500 armotų suimta ir daugybė amunicijos ir kitų daiktų.

Vokiečių atakos į žiemius ir pietus nuo miesto Lihous atmuštos anglų; priešas turėjęs didelius nuostolius nu silpnindamas priešą pasikėlimą toje apilinkėje.

Chaulnės paimtas.

Jau pranešta, kad Chaulnės yra paimtas anglų kariuomenės ir taip-gi perėjo priešų pozicijas ties Nesle. Chaulnės yra svarbus geležinkelio miestas ir širdis Somme mušio linijų. Į žiemius Somme taipgi pastumė vokiečius atgal ir jau dabar varomasi linkui Bray.

Francuzai eina smarkiai pirmyn.

Vauvillers apilinkėje, nors priešas buvo palaikomas stiprios artilerijos vienok francuzų 3-ji armija pasivarė 12 mylių fronte. Iš pietų pusės nuo Roye link Oise francuzai pasistumė 6 mylias pirmyn ir paėmė

Montdidier. Francuzai jau yra perėję kelią tarpe Roye ir Compiègne ir taip-gi kelią tarpe Campiegnė linkui Noyon ties Cambronne.

Amerikonai rankomis muša priešą.

Amerikonų kariuomenė kartu su Britų veikdama šiaurėje nuo Somme yra dalyvavusi keliuose sunkiausiuose mušiuose. Tankai ir šarvuoti karai prigėbė britams Britų-amerikonų ofensyvui prie Bay. Šimtai vokiečių suimta alkany, ištroškusių ir matyti buvo kariuomenės moralė tvirtybė pakirsta.

MUSIAI 100 MYLIŲ FRONTE.

Talkininkų armija apie 100 mylių fronte spaudžia vokiečius. Daugiau ties Albert šiaurėje nuo Rheims'o ir į Ties rytinių galu Vezelio mušio linijos.

Picardy apilinkėje mušiai smarkūs dabar eina. Talkininkai smarkiai varosi pirmyn prieš silpnėjančius von Hutier'oio demoralizuotą armiją. Talkininkų kariuomenė jau pasiekė Roye priemiesių.

Francuzų patrolė perėjo kaimą Cambronne, jau 6 suvirš mylios nuo Naoyon, o tuom laiku anglai eina į pietus nuo Chaulnės palei Chaulnės Roye geležinkelį.

Visur baisios regyklos palieka vokiečiams atsitraukus ir visur dumai kyla nuo sandėlių, kurie padegami prieš bėgsiant.

ŽUVO AMERIKONŲ.

Išviso Suv. Valst. armija jau nustojo apie 17,614 vyrų, kurie taip išsidalina: Užmušta mušiuose 3,722 Mirė nuo žaizdų 1,120 Mirė nuo ligų 1,534 Mirė del akcidentų ir k. 672 Sužeistų mušiuose 9,712 Pražuvo mušiuose ir belaisvių 1,553 Oficerių nuostoliai: Mirė 30 Sužeistų 55

Pražuvo Išviso 86 Išrašiusių vyrų žuvo: Mirė 803 Sužeistų 1770 Pražuvo 2,663 Išviso 2,663 Išviso lig šiol žuvo pridėjus jureivius ir paskutinės dienos žuvusius. 20,363

VOKIEČIAI DEDA PASKUTINES JIEGAS, KAD SULAIKYTI TALKININKUS.

Vokiečiai sutraukė naujas pajiegas iš savųjų rezervų ir deda pastangas sulaikyti talkininkų kariuomenę, kuri juos spaudžia nuo Somme iki Oisne. Bet Amerikonai, Francuzai ir Britai vis varosi pirmyn.

Po smarkaus mušio Amerikonai ir Britai pasivarė žymiai pirmyn pre labai svarbaus miestelio Bray-sur-Somme, kuris yra ant šiaurinio Somme upės kranto.

Jau dabartinis ofensyvas prieš vokiečius apstojo, bet dar nesustabdytas. Niekad nemanoma, kad sulaiyks talkininkus, bet jie ir negali taip greitai eiti pirmyn, kaip kad eidavo. Armotas reikia privežti ir tai užima laiką, o taipgi vokiečių pasipriešinimas tvirtėja.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on August 14, as required by the act on October 6, 1917.

Užsieniuose.

BOHEMIJOJ IŠRINKTA MOTERĖ Į DIETĄ.

Tai bus pirmoji moterė išrinkta į įstatymdavystės įstaigą centralinėse valstybėse Europoje.

Ponia Vikova-Kuneticka priguli garbė būti pirmąja motere Centralėje Europoje išrinkta į legislaturą.

Ji buvo į Pragos Konstitucijiniam suvažiavime sausio 6 d. ir mingas čekų atstovų išrinko liuosu balsavi-

mu, kaip nuo čekų į ketvirtąją legislaturą. Ji yra vienišė moteris Čekų Diet'e. Jos mandatas buvo atimtas Austrijos valdžios įsikišimu, nes, mat, Austrijos įstatymai nesuteikia moterims teisių dalyvauti tose įstaigose.

400 KANADIEČIŲ EIS Į SIBIRĄ.

Kanada bus atstovaujama Sibirijos ekspedicijoje apie 4000 žmonių. Jau tai viešai paskelbta.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on August 14, as required by the act on October 6, 1917.

NAUJAS TAIKOS BANDYMAS PRADETAS MIUNICHE.

Iš Amsterdamo praneša, kad naujas "taikos ofensyvas" pradėtas Miunichė, sulig Tageblatt iš Berlyno pranešimo. Prof. F. L. Quidė iš Vienos, prof. Hernich Lammach iš Budapešto ir vyskupas Franknei, Rymokat. bažnyčios vedėjas Vengrijoje.

Jie jau užklauskė tarpparlamentinės sąjungos vyriausiojo sekretoriaus Christianijoje, kad jis paduotų sugestijas į tarpe-parlamentines grupes kovojančių šalių, kad tris atstovus nukirtų slapto balsavimu nuo kiekvienos kovojančių valstybių, tuo tikslu, kad apsiukeisti pažvalgomis taikos pasiūlymuose.

Iš Lietuvos.

"Iškilmų komisija" savo posėdyje gegužės m. 13 d. sudarė iš savo narių dar dvi komisijėli. "Delegatų priėmimo komisija", kurion įėjo kun. Pr. Bieliauskas, K. Daunoras ir P. Grajauskas ir "Informacijų Komisija", sudarytą iš komisijos pirmininko St. Kairio ir L. Girros. Be to "Išk. Komisija" prisirinko dar vieną narį M. Yčą. Dabar ji turi 13 narių, kurių kiekvienas turi

JAU LAIKAS GRĄZINTI NŌMINACIJŲ BLANKAS.

Jau daugiau kaip mėnesis kaip išsiuntinėta nominacijų į C. V. blankos, vienok gauta labai nedaug. Gal vasaros laikas trukdo, bet visgi vėta būtų esančioms kuopoms pasistengti, kad į dvi savaites užbaigti galutinai nominacijas ir kaip galima greičiau blankas prisiųgti "Sandaros" adresu.

K. Jurgelionas.

ALTS. 7-tos kp. SUSIRINKIMAS.

Rugp. 21 d. (seredoje), 8-tą v. vakare, Lietuvių Svetainėje įvyks ALTS. 7-tos kuop. susirinkimas.

Sandariečiai, malonėkite susirinkiti kuo skaitlingiau, nes turime daug svarbių reikalų, kuriuos būtina turime apsvastyti.

V. J. Račkauskas.

gėlius ir reikale juos šelptų. Valdžia pasižadėjo tų komisijėlių sudarymui nedaryti jokių trukdymų. Be to, "komisija" sužinojo kiek lietuvių yra kai kuriuose lageruose: Šiauliuose — 3216 lietuvių, Panevėžyje — 335, Rokiškyje — 500, Utėnoje — 618, Pabradėje — 109, Kaune — 567, Volkovyske (Gardino gub.) — 567.

Laižuva (Akmenės apskr.). Nors, mūsų miestelyje ir yra keletas inteligentų, bet viešasis čia darbas neperdidelis. Atskleidęs laikraščio lapus, žinių žinučių iš visų Lietuvos kampelių, ten, veizėk, buvęs surengtas lietuvių vakaras, ten paskaitos, ten vėl steigiami vakariniai suaugusiems kursai ir tt. O, iš Laižuvos, nieko negirdėti.

Pernai mūsų mokykloje jokio darbo nebuvo, nes nebuvo kas mokyti. Bet šimet turime net dvi mokytoji. Mokyklą lanko 1000 vaikų. Daugelis dar turi pasilikti be mokslo namie, ne neturi kuo apsiųti arba del k tų aplinkybių.

Prie mokyklos pravartu būtų įsteigus pamokos suaugusiems jaunimui, nes daug yra norinčiųjų šviestis. Matyti, kad žmonės pradeda jau suprasti mokslo reikalingumą ateityje. Tą praklinų darbą, berods galėtų prideramai atlikti abi mokytoji. Taip pat neprošal būtų ir knyginėlis prie mokyklos. Knygynas, juk tai toks mokslo šaltinis, iš kurio kiekvienas gali sau mokslo semtis. Mokyklos butas erdvas. Bus galima surengti ir vakaras su vaidinimu. Tik reikia gero noro. Broliar ir sesės, gana bemiegoti. Juk laikas jau keltis prie tautinio darbo.

Prudiškis.

Mūsų kompozitorius Tallat Kelpša, kaip tenka patirti, sėdįs Daugpilyje ir laukias progos parvažiuoti Vilniun kur ims darbuotis prie chorų, iškilmės besiantinant.

Iš Lietuvos.

Čionai dedame du straipsnius iš "Dabarties", kuriuos mes perspausdiname jau iš "Naujosios Lietuvos", kad tuomi nurodyti, kaip Lietuvos "labui" dar buojasi tas kaizerio organas, leidžiamas lietuvių kalboje. Musų skaitytojai turės tada suprasti ir apie vokiečių dedamas pastangas Lietuvą palikti su vokiečiais sujungta. Mes, vienok, tokius "Dabarties" šlovinius kaizerio ir jam tarnavimą griežtai smerkiame ir tikime, kad netoli toji valanda, kada vokiškas militarizmas išduos pakutinę atskaitą savo darbų ir demokratinės talkininkų jėgos, grumiančios už laisvę tautų, o kartu ir mūsų tautos, už teisybę ir teisėtumą paims viršų ir blogioji jėga bus nušluota nuo Europos kontinento. Tuomet ir Lietuvos likimas bus aiškus — Ji bus savistovė, demokratinė respublika. Ir tegul sau kaizerio tarnai ką nori šneka, bet ne jiems pasukti pasaulio ratas atgal, ne jiems sutremti žmonijos pažanga ir atsukti žmoniją į ten, nuo ko ji nusisuko senai.

Spausdindami tuodu raštelius, mes tikime, kad musų skaitytojai, kartu su mumi pasakys, kad vokiško militarizmo pergale tik bus išvaduota laisva Lietuva ir kad jos patikėjimas, kaip ir mūsų yra vien talkininkuose.

Iš "Dabarties" No. 37, 25 kovo.

Naujoji Lietuva.

1918 metų pavasario dienos bus įrašytos į pasaulio istoriją, kaip didžiųjų įvykių paminėjimo dienos. Tai yra dienos, kurios teatsikartoja tikrai per kelias metašimčių vieną kartą. Kada po armotų trenksmų ir žemės drebėjimų vokiečių kariuomenė, džiūsiama karo laukė, kala Europos ir viso pasaulio ateitį, laisva nuo Anglijos globos ir vergimo ir suteikia kiekvienai tautai jai reikalingą saiką laisvės, taip ir Lietuvai atėjo didžioji valanda, kuri nusvėrė jos istoriją. Tos dienos privalo ir lietuviams suteikti laisvės, aiškumo apie jos ateitį, apie daugelio jos metų darbo vaisius, apie išsipildymą karštų jos geidavimų ir maldų. Tas tai yra pasaulio istorijoje svarbu, kad vokiečių tauta, toje-pat valandoje, kada, įtempusi visas savo jėgas, idant laimingai išstūrėtų sunkiausią ir didžiausią valandą, dar išranda laiko vykinti tautų plėtojimus rytuose. Vakaruose ir rytuose yra svarbu, kad nusvėrimas pareina nuo vokiečių. — Lietuvių klausimo išrišimas yra įvykęs apsisprendimo keliu. Vykindami ta išrišimą, ta mintimi vadovautasi, kad lietuvių laimė gludo visų pirmiausia visiškame atsiskyrimo nuo Rusijos. Turint tatau omenyje, išliko klausimas, ar ta atsiskyrusi žemė viena sau galėtų gyvuoti. Sąžiningas įvertinimas jos kultūros, ukio ir piniginės jėgos — tik tiek teminint — parodė, kad tuo keliu negalima žengti tolyn. Reikėjo žvalgytiesi padėjimo iš šalies. Išliko klausimas, ar kreiptiesi į lenkus ar į vokiečius. Iš praities prityrimo yra pasirodę, kad lietuviams su lenkais naujai susijungti negeistina. Dabar teliko tikrai vienas kelias — prisiglausti prie Vokietijos; o čia, išstiesę labai laimingai susitaikė abiejų tų pusių reikalai. Ką vokiečiai gali suteikti — laisvę, apsaugą ir ukių paramą — to tikrai ir reikėjo Lietuvai, ir kitą vertus, Lietuva gali suteikti daug naudos Vokietijai.

Lietuvių tautos atstovybė, Lietuvos Taryba, lietuvių tautos

klausimo išrišimo keliu yra ėjusi atsargiai, sąžiningiausiai mėgindama visas galimybes ir galiausiai jausdama savo atsakomybę prieš save pačią, siekdami šito tikslo, yra daug nukentėję, ir prieš busimąsias kartas kurioms subręs dabarties darbų vaisiai. Paskui Taryba iš laisvo savo įsitikinimo gruodžio 11 dieną sudarė nutarimą. Šita užima Lietuvos istorijoje visados užims svarbią vietą.

Tuo savo nutarimu Lietuvos Taryba iškilmingai išreiškė savo atsiskyrimą nuo senųjų valdinių sąryšių su Rusija ir prašė Vokietijos apsaugos bei padėjimo surengti geresnei atečiai. Amžina, tvirta Lietuvos valdijos sąjunga su Vokietija, karuomenės, susinešimo, mūity ir pinigų reikalų srityse naujai valdijai užtikrins reikalingą tvirtumą. Tokių konvencijų Taryba neprivalė bijotiesi, kadangi Vokietijos ir Lietuvos reikalai eina bendru keliu, todėl negali būti kenksmingi Lietuvai.

Lietuvos Tarybos nutarimas nepriešingas vokiečių reikalams, todėl vokiečių vyriausybė, paskelbdama Lietuvos nepriklausomybę ir galėjo juo remtiesi ir plačiausiai vykinti savo prisilaikomąjį, o lietuvių tautos geidaujamąjį apsisprendimo teisės dėsni. Kolei priejo iki to daikto, vokiečių tauta turėjo atnešti didžiausių aukų ir daugybės nuostolių. Del Lietuvos atvadavimo yra išgošta daug brangaus žmonių kraujo. Vokiečiai yra išleidę daug pinigų ir padėję daug darbo, idant pašalinti pikčiausias karo pasekmes, ir padėjus to krašto atstatymui pamatą. Už tokių vokiečių darbų reikėjo atsilyginti tolygiais darbais. Todel yra tinkamos Vokietijos sąlygos, kad Lietuva turi prisidėti prie karo naštų, kuri yra pasidariusi, Vokietijai bevaudojant Lietuvai.

Gerovių, už kurias lietuviai privalo atsilyginti, yra tiek daug, kad negalima jų visų nepaminti. Vien tas dalykas, kad Lietuvai nušiol yra raštu patikrinta vokiečių apsauga, kad Lietuva nuo šios dienos yra Vokietijos sąjungininkė, yra tokios didžios verčios dovana, kad jokiai tautai negalima suteikti didesnės dovanos. Taigi lietuviai užtat privalo džiaugtiesi ir būti dėkingi. Dėkoti reikia Dievui ir vokiečių tautai, kuri nelyginamai daugiau duoda, negu užtai iš jos reikalauja. Savo dėkingumą lietuvių tauta geriausiu galėtų išreikšti tuo, jei dabar linksmi ir pasiryžę visi drauge stotų ant tikrų patyčių pagrindo, kuris nuo šiandien yra nustatytas tvirtai ir nepajudinamai. Nėra ko apie tai abejoti. Lietuviai neprivalytų turėti omenyje lenkų pavyzdį, kuriems jau 1916 metų lapkričio mėnesyje buvo kelias nustatytas, kuriuo privalė eiti. Bet beprasmiu savo išsikėlimu ir svajojimais jie nuklydo nuo tikrojo kelio, o tiktai dabar išlėto vėl teatseka tą kelią, kuriuo, kaip tikimės, dabar jau eis tiksliai ir jo nebeapmes. Lietuviai, tur-but, anaipol nedarys tokių vingių, o tuo pradžioje eis tikruoju keliu.

Yra tai, tarytum, kokis gražus simbolis, kad lygiai tą dieną, kada Nemunas, lietuvių žemės gyvybės gysla, sugriauja kliudantįjį jo laisvę žiemos šarvą, ir lietuvių tauta vėl atgauna savo laisvę. Iškilminga ramumu, žinodamas savo tikslą, Nemunas plaukia savo vaga. Rods, dar šen-ten le dinės, susikaupusios į kalną, nori užkirsti jam kelią. Tačiau jis stipriai ir su savitu tikrumu pergalai kliutis.

Taip vyksta ir tolesnis Lietuvos plėtojimas. Sunkenybių ir Lietuvai dar reikės pergalėti savo kelionėje, bet tos sunkenybės nebus neįveikiamos. Kelias yra laisvas, kuriš eina per derlingus abiem pusėm laukus. Šiandien, žibanti pavasario saulės spindėjime, Nemunas išrodo nei kokia karšta ugnina upė. Jis tai yra, tarytum, atvaizdinimas tos džiaugsmo srovės, kuri šiandien giliai ir karštai teka per lietuvių tautą ir traukia brukšnį tarp praities ir ateities, saulutės širdies ir apšviečiamosios. Tegū toji ateitis pribrendina visus tuos vaisius, kuriems išdygti šiandien yra sėjama sėkla! Tegū naujoji gadyne dera tiek jau Vokietijos gerovei, kaipio labiausiai Lietuvos labui! Dievo ranka matomai veikia dabarties metu. Taip teigū išsipildo ir ant Lietuvos anas kaizerio žodis, kuriuo jis pripažino Dievo nulemtąjį valdymą vakaruose: "Dievas yra galinagai padėjęs; tegū jis padeda ir toliaus"! K-nn.

Iš "Dabarties" N. 38, 27 kovo.

Lietuvos ateities pagrindas.

Lietuvos klausime vokiečių vyriausybės nusprendimą, kuris reiškia atsakymą į nutarimą Lietuvos Tarybos nuo 1917 m. gruodžio 11 dienos, visuomenė pasitiko labai prielankiai. Dėl didžios nusprendimo svarbos visai Lietuvos atečiai, sekmadienį Kaune ir Vlniūje ji paskelbė nuo sakyklų bažnyčiose visiems tikintiesiems ir podraugei meldė Dievo palaiminimo Lietuvos atečiai. Tą patį sekmadienį "Dabartis", vienatinis iš visų lietuvių laikraščių, galėjo plačiai Lietuvos visuomenę pranešti linksma žinia apie šitą didžios svarbos nusprendimą.

Ir yra kuo džiaugtiesi, nėra šito dokumento nustatymai Lietuvai teikia labai daug tikros naudos. Juo giliau apsvarstome, ką reiškia šitie vokiečių pranešimai, juo tvirčiau įsitikinam, kad, ką Lietuva yra įgijusi, ji tuo labai gali būti patenkinta.

Lietuva pripažinta laisva, nepriklausoma valdija, vadinasi, ji savo vidujinius reikalus gali laisvai ir savitai tvarkyti bei valdyti. Niekas jos tame neprivalys trukdinti. Anaipol, stipri didi vokiečių tauta teikia jai savo apsaugos ir padėjimo. Taip Lietuva bus apsaugota nuo kaimynų, kad jei negalėtų gaisinti jos laisvės, ir, antra, ji galės tvirtai sustiprėti, o paskui greitai ir sparčiai plėtotiesi. Tuo tikslu turės būti padarytas patvarus nebeatšaukiamas susijungimas su Vokietija, kuris užtikrins vokiečių padėjimą visiems laikams. Taigi Lietuva gali būti visiems amžiams tikra, kad ateityje jos likimo jau niekas nebekeičia. Netrukus, susitarus su lietuvių tautos atstovais, padarys smulkesnius nustatymus ir nusprendimus.

Sąjunga tarp Vokietijos ir Lietuvos bus išreikšta konvencijomis. Nenagrinėjant plačiau šitų konvencijų, tečiau galima tikrinti, jog maža lietuvių tauta šalia didžios vokiečių tautos bus daug daugiau gaunanti, nekaip duonančioji pusė. Nedaug lietuvių tegali duoti, bet tas nedidelis davimas lietuvių tautos galės yra tokios rūšies, kurios privalo vokiečiai, todėl ir jiems bus naudos iš Lietuvos. Juk niekas nėra ne tikrąs, kad Vokietija dėl Lietuvos darytusi išlaidų, vien tik tai norėdama padėti Lietuvai. Jei Vokietija tatau sakyty, tai ištikro būtų galima manyti, jog ji lietuviams tikrai nori paspėti žabangus. Vokietija delto ir sutiko su lietuvių sumanymais, kurie buvo sumanyti Lietuvos Tarybos, atsižvelgiant į lietuvių (Seka ant pulp. 7-to).

Albinas Rimka.

Visuomenė ir Politika.

(Tąsa iš pereito numerio).

Mes galėtume, regis, pasiimti nuo kito, kuris tokių daiktų turi daug, arba pasivogti iš ko nors pinigų ir nusipirkti. Bet mes taip nedarome paprastai ne delto, kad bijotume bausmės, teismo ar neįstengtume taip padaryti — labai dažnai dalykai buna taip sudėję, kad bausmės ar kt. pavojus visai nebuna, — bet delto, kad mes instinktyvai susilaikome. Gi žinome, kad kiekvienas instinktas turi šaknis pačioje prigimtyje, kuri vėl yra vaisius daugelio — daugelio patirimų — musų, musų tėvų ir tėvų tėvų. Ir šis socialis arba visuomeninis instinktas yra taipgi musų gyvenimo patirimo vaisius, nes yra neužginama tiesa, kad santikiuose su visuomene tik toki musų pasielgimai gali būti geri, kurie būtų mums patiems naudingi ir patiktų, jeigu kiti su mumis taip pasielgtų. Taigi sakiny — **nedaryk kiti tam to, ko nenorėtum, idant kiti tau darytų**, — yra ne tik išmintingas, bet jame trumpai yra išreikšta tasai dėsni, sulig kurio turi tvarkytis ir tvarkosi normalis žmonių gyvenimas ir žmogaus bei visuomenės santikiai.

Bet žmogus savo gyvenime turi santikių ne tik su visuomene. Visuomenė yra per daug neapribotas ir per daug nepastovus dalykas, kad taip painūs musų gyvenimo reikalai galėtų būti tinkamai tos neapribotos visuomenės reguliuojami ir aprupinami. Tuo labiau, kad musų gyvenimas yra pilnas konfliktų ir net regimų prieštaravimų. Pavizdžiui, visuomenė būtų naudingiau, kad visi žmonės visuomet sveiki būtų ir kad tik sveikas gentkarmas auklėtų. Darant iš to nuoseklų išvedimą, reikėtų, kad visi žmonės pildytų tam tikrus higienos reikalavimus, kad tuoktis turėtų teisę tik sveiki, rinktiniai vyrai ir rinktinės moteris ir tt. Bet čia pat mes jau susiduriame su priešgynbėmis. Nes tam tikrus higienos reikalavimus suprasti ir juos pildyti gali tik tam tikro išsilavinimo laipsnio žmonės, prie tam dar jie visuomet turi būti aprupinti tam tikru medžiaginės rūšies išteklumi, — reikia tam tikro technikos išsiplėtojimo laipsnio ir tt. Kaip tai padaryti, kuomet mes žinome, jog buna taip "sunkios galvos" žmonių, kurie paprasčiausių higienos taisyklių nesupranta; jog yra taip vargingai gyvenančių žmonių, kad prispyrus juos pildyti higienos reikalavimus, jie neturėtų ko į burną įdėti; jog musų technika ir visas patirimas dažnai buna taip netobuli, kad ir prie geriausių norų higienos reikalavimų išpldyti negalime (pav., ir dabar dar yra nemaža ligų, kurių nežinome nei tikrųjų priežasčių, nei radikalių joms vaisių). Arba vėl susituokimas. Kaip ten visuomeni nebūtų naudinga, kad susituoktų tik sveiki su sveikais ir jaunasias kartas gamintų tik sveiki žmonės, bet atsimeinant visą dabartinį žmonių padėjimą ir jų prigimtį, ir žinant, kad tokia umai iš augšto antmesta ir priverstina taisyklė tik padidintų nelegalius lyčių susinešimus bei prostituciją — nenoroms turime sutikti su dabartiniu padėjimu ir tik pamažu, laipsniškai stengtis jį pagerinti ir tai ne prievarata.

Ir taip mes matome, kad taisyklės, kurių pildymas, sulig mums žinomų patirimų ir teorijos išvadų, — galėtų prisidėti prie visuomenės gerovės pakėlimo, įvestos neaprengtan gyveniman — vieton laimės gali padaryti nelaimę ne tik atskiriems žmonėms, bet ir pačiai visuomenei. Kas per nauda bus visuomenei, jeigu visi žmonės gyvens šviesiuose butuose, sveikai rėdysis ir t.t., bet neturės ko dorai pavalgyti, nei valandėlės laiko pašvesti savo apšvietimo reikalams? Kas per nauda bus visuomenei, jeigu visi žmonės turės daug laiko savo lavinimui pašvesti ir bus apsišvietę, jeigu per tai būtinausi reikalai nebus atlik-

ta? Kas per nauda visuomenei, jeigu legaliai tuoksis tik rinktiniai vyrai ir rinktinės moteris ir jie gamins tik sveikus kūdikius, bet jeigu žmonių didžiūma nepažis asmeniškios laimės iš šeimyninio gyvenimo, jeigu aplink žydės ištvirkimas ir tt.?

Čia mes matome, kad dėsni, kuris, apskritai imant, yra teisingas ir visuomenei naudingas, gali tai pačiai visuomenei būti labai kenksmingas, jeigu mes jį norėsime pritaikinti prie kiekvieno atskiro atsitikimo. Didžiausio skaičiaus didžiausia atskirų žmonių laimė bei gerovė visuomet padaro didžiausią laimę bei gerovę visuomenei, bet didžiausia visuomenės gerovė ne visuomet padaro atskirus žmones laimingais. O tai delto, kad atskirų žmonių reikalai, apskritai imant, yra permenki, kad galėtų visuomenės reikalų viršunę pasiekti. Atskiras žmogus visuomenėje, paprastai, tik tuomet įtekmę gali turėti ir savo reikšmę duoti pajusti, kuomet jis tai daro su kitais sau maž-daug lygiais žmonėmis išvien bei didesniame skaitliuje arba kuomet jis plačioje žmonijos visuomenėje apsiereiskia per siaurą, taip sakant, savo artimųjų visuomenelę. Pavizdžiui, vieno žmogaus balso net ir mažo kaimo gyventojai nedaug tepaisys, bet visai kitaip į tą balsą pažiūrės, jeigu žinos arba matys, kad už jo stovi visa šeimyna ar visi giminės. Vieno sodžiaus gyventojų balso visoje valstybėje visai nežymu, bet to paties sodžiaus balso visai rimtai turi prisiklausyti seniūnija arba ir valsčius. Jeigu patinka kokia nepaprasta laimė ar nelaimė vieną žmogų arba vienos apeliinkės gyventojus, tai viso pasaulio visuomenė nei ne sužino, tuo tarpu netikėta laimė ar nelaimė didesnio krašto ar valstybės gyventojų sujūdina visą žmoniją.

Atskiro žmogaus santikiai su visuomene geriausia matyti konfliktų metu. Jeigu susipyksta ir susimuša du sodžiaus vaikinai, tai pakalba to sodžiaus gyventojai ir pabaigta. Bet daug plačiau paplinta garsas, jeigu kartais susipeša dviejų sodžių ar dviejų parapijų jaunimas apskritai, — nes nuo to ir nukenčia daug daugiau pašalinių žmonių. Dar labiau garsas paplinta, jeigu sukyla žmonės prieš valdžią ar kt. vi-soje apeliinkėje, visoje gubernijoje. Tuomet tai sužino ir atjaučia visa valstybė ir net jos kaimynai. O kuomet karė iškyla tarp dviejų valstybių, tai jaučia ir žino apie tai visas pasaulis, nors ir tai nelygiai. Pavizdžiui, Amerikos karė su Portugalija anais metais Europoje nedaug ką teintere-savo, lygiai kaip Italijos karė su Turkija Amerikos žmonėms mažai terupejo. Daug daugiau visų protus sujūdino rusų-japonų karė taipgi 1912-13 metų karė Balkanuose. O šiandien viso pasaulio žmonių akys atkreiptos į Europos karės lauką ir kiekviena žinia iš ten gaudyti gaudoma. Delko taip atsitinka? Delto, kad su atskirais žmonėmis, su atskiriomis apeliinkėmis, su atskiriomis valstybėmis ne visi žmonės turi santikius, ne visų reikalai ten paliečiami, tuo tarpu su dabartine Europa susipynę visos žmonijos ir beveik visų žmonių reikalai.

Tuo budu mes matome, kad žmogus, visuomenė, žmonija — yra trys žodžiai vieno turinio, o žmogaus santikiai su visuomene ir žmonija remiasi ne ypatingais, bet bendrais jų reikalais bei reikalavimais, k. a. maistas, apsidengimas ir apskritai visa tai, kas vadinama bendra laime, bendra gerove. Tiems savo bendriems reikalams aprupinti žmonės organizuojasi taipgi su lig bendrųjų reikalavimų, kurie visur pirmiausia apribuojami gyvenamąja vieta ir susinešimų bendromis priemonėmis, iš kurių vėl svarbiausios — naturaliai dirbtiniai keliai ir žmonių vartojamoji kalba. Žodžiu, pirmiausia žmonės organizuojasi į šeimynas (artymiausi ir tiesiausi santikiai), gimines, bendroves, ar komunas (valsčius ir tt.), pagalios valstybes (kurios vienu svarbiausiųjų ryšių yra bendroji kalba) arba tautas ir valstybių bei tautų sąjungas. Tuo budu ir menkiausias žmogus randa sau prideramą vietą ir apvertinimą, (Toliau bus).

A.L.T. Sandaros Reikalai.

ALTS. SEIMUI BESIARTINANT.

Nors jau ALTS. seimas yra netoli, bet iš kuopos judėjimo dar nieko nesimato. Išrodo, kad kuopos ir nesirengia prie savo organizacijos seimo. O senas laikas jau yra rengtis, nes šis ALTS. Seimas bus vienas iš svarbiausių, nes jis turės apkalbėti laug svarbių reikalų, kaip mūsų garbingos Organizacijos taip ir Tautos.

Organizacijos organas klausimas ir jo išpirkimas tai vienas klausimas, o antras ir svarbiausias klausimas, kurį busiantis seimas turės išrūti ir nustatyti ir tais tarimais turės vaduotis visi Sandariečiai, tai klausimas principų ir taktikos organizacijos. Konstitucijos projektas jau perėjo per organą, kurį kuopos turėjo gerai išstudijuoti ir savo pataisymus priduoti Kontstitucijos Komisijai, kuri viską sutvarkius priduos Seimui peržiūrėti ir užtvirtinti. Tai bus bene svarbiausias klausimas, kuriuomi kuopos turėtų daugiausia interesus ir savo nutarimus arba pataisymus skelbti organe kitų kuopų žiniai.

Bet to dar iki šiol nesimato organe. Konstitucija yra organizacijos pamatas ir jeigu konstitucija bus išmintingai su-taisyta kurią bent nors mūsų va-dai vienodai supras, tai organi-zacija bujos, nes tada organi-zacijoj nebus vietos nei kairiems nei dešiniems, o bus tik pats vidurys arba pats lie-muo, kuris stipriai nulaikys vi-są organizaciją vienodai ir ją augins į didelį milžiną.

Taigi ir kuopos turi iš anksto gerai prisirengti prie ateinančio Seimo ir turi rinkti į Seimą de-legatus išmintingiausius ir ve-kliausius savo kuopos narius, ku-rie aiškiai ir teisingai supranta organizacijos principus. Taip-pat į šį seimą turėtų sių-sti savo delegatus visos kuopos ir nežiūrėti iškaščių, nes jeigu vi-sos kuopos prisiųs į seimą sa-vo delegatus, tai po seimui nega-lės daryti užmetimų seimo nuta-rimams ir sakyti, kad ta ar ta pusė ant savo pervarė, kaip kad dabar yra daroma užmetimai T. M. D. buvusiam seimui. Beto dar būtų labai malonu, kad į Sandaros seimą suvažiuotų visi mūsų įžymesni vadai ir visuome-nės veikėjai. Tai yra būtinas reikalas mūsų vadams ir veikė-jams susivažiuoti, o ypač dabar-tiniame momente ir pasikalbėti apie opiausius mūsų tautos rei-ka-lus. O kaip sykis tokiame mūsų vadų susivažiavimui tinkamiausia yra Sandaros seimo me-tu, kur susivažiavę pasiginčytų, pasidalintų viešai savo mintimis, ir, ant galo, nustatytų vieną sti-prų balsą, kuriuom būtų visi pa-tenkinti. Tarpe mūsų negali bu-ti daug balsų, kurie šauktų vie-nas iš kairės, kitas iš dešinės, kaip kad yra dabar pas socia-listus. Na, o šiandien labai, labai mažai truksta, kad prieitų prie to. Jau ir pas mus, ir jau vis po biskutį pradeda apsieik-šti tokie vaideliai. O to neturė-tų but pas mus, ir t uos vaide-lius turės prašalinti ALTS. sei-mas, į kurį, kaip aš trokštu, kad suvažiuotų visa mūsų intelligen-tija, nes nuo inteligentijos vis-kas ir priklauso, o paskui inte-ligentiją seka ir liaudis.

Balandėlis.

Iš Kuopų Gyvenimo.

TAMAQUE, PA.

Susitvėrė ALT. Sandaros 47-ta kuopa.

Paskutinėse dienose liepos, pasidarbavimu p. A. Martaus ir

Tamaqua, Pa. geriems tėvynai-niams susitvėrė nauja ALTS. kuopa, kurios numeris bus 47-tas.

Sekretorius naujos kuopos rašo:

Gerb. Tamsta:

Šiuomi pranešu, jog liepos 31 d. atvykus čionai g. A. M. Mar-tui susitvėrė ALT. Sandaros kuopą iš 15 narių ir tikimės, jo-gei kuopa augs. Todel meldžiu prisiųsti kuopai čarterį ir num. Ant kito lakšto prisunčių narių vardus ir kiek mokėjo. Valdyba išrinkta iš sekančių narių:

Jonas Kemzura, pirm.

Antanas Venckevičius, vice-

pirmininkas,

Petras Buskevičius, sekret.

Pranas Vasiliaskas, sekr,

pag. ir

Antanas Černauskas, iždin.

Su guodone

Petras Buskevičius,

503 Willing st.,

Tamaqua, Pa."

P. S. Susitvėrusiai naujai kuo-pai linkime kuogeriausiai bujo-tis ir darbuotis labai Lietuvos ir demokratijos. Red.

WORCESTER, MASS.

ALTS. 16 kp. susirinkimas.

Rugp. 7 d. 1918 m., ALTS. 16 kp. laikė savo susirinkimą Lie-tuvių Svetainėje prie Endicott g-vės. Į minėtą susirinkimą su-sirinko nemažai narių ir buvo atvykęs svečias iš So. Bostono, g. J. Strimaitis, "Sandaros" re-daktorius. Atėjo taip-gi ir vie-tinis p. A. Blažys, kiek anks-čiau išstojęs iš kuopos. J. Stri-maitis atvyko iš Bostono sutai-kymui čia ant vietos kjančių nesusipratimų narių tarpe. Ir paaiškėjo gana daug dalykų: 1) Kad p. A. Blažys išstojo iš kuopos dar prieš seimą delei ne-sutikimo su ALTS. 16 kp. veiki-mu ir taktika, o ypač link sei-mo. Mat kp. pritarė seimui, o p. A. Blažys, tuom laiku esąs pirmininkas, nepritarė. Visai nebuvo kitų priežasčių išstoji-mui. Ir delei to kilo nesusip-ratimai tarpe Blažio ir kuopos, kilo visokių kalbų ir g-dų gale apkalbėjus dalyką, paaiškėjo, kad kuopa, kaip tokia, neturi jokių nesmagumų su p. A. Bla-žiu, bet nesmagumai, koki kilo, tai buvo paleisti iniciatyva tik pavienių narių. Visi tikisi, kad šiems dalykams paaiškėjus p. A. Blažys vėl grįž į ALTS. 16-tą kp. ir darbuosis, kaip darba-vos.

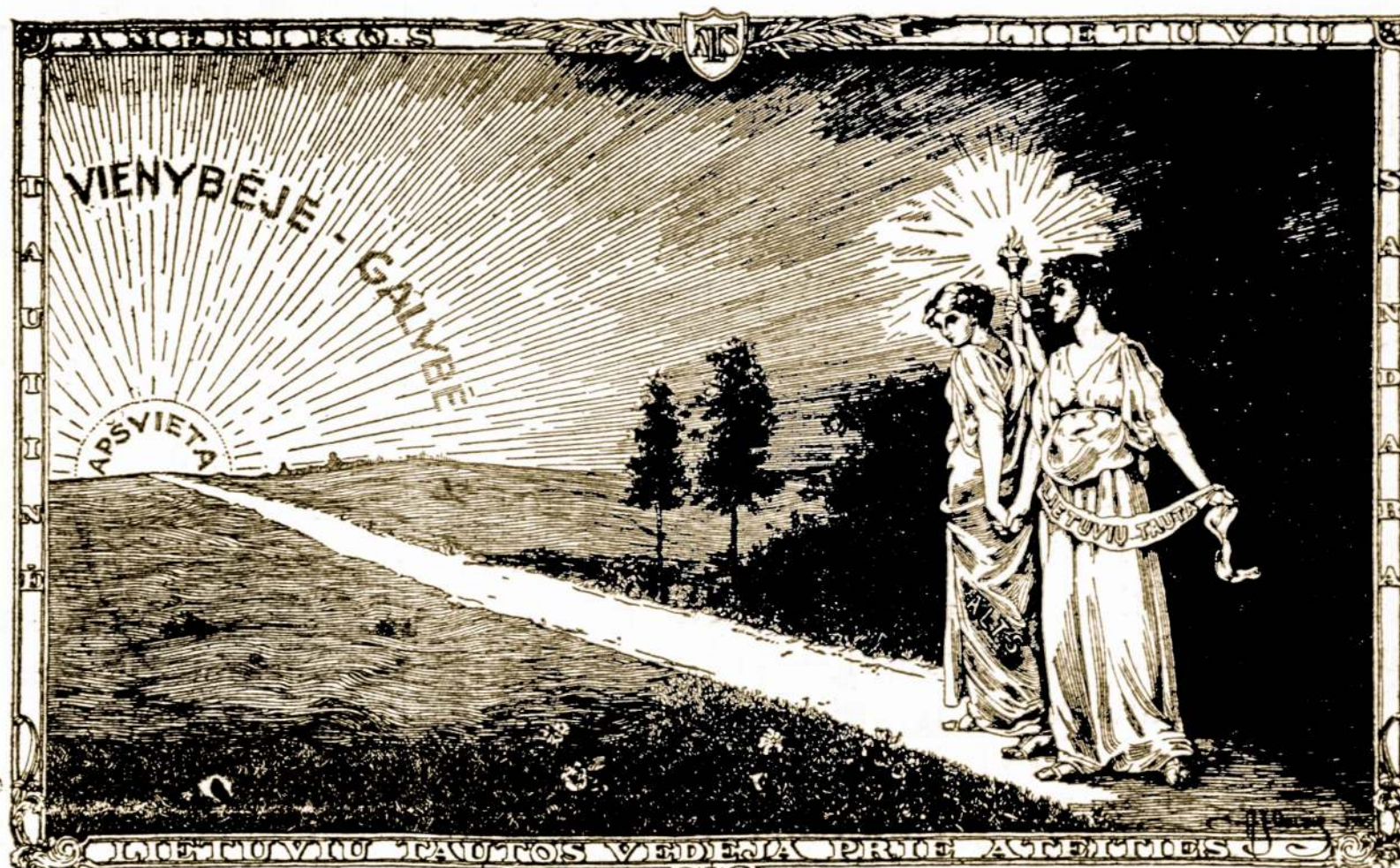
Taip-gi nemaža nesmagumų kuopai padarė ir sukėlė daug ginčių ir vaidų tai St. Šimkaus prakalba, pasakyta Worcestere, Organe netalpinus kuopos pasiteisinimo, jau dabar išna-ujo kelti nerado reikalo ir nutarė visus ginčius delei Šimkaus pra-kalbų nuo šiol skaityti neesan-čiais ir užmirštais ir jų niekur nekartoti, kad tuomi atstatyti ramybę kaip kuopoje taip ir už kuopos sienų.

Taip-gi rasta, kad praneši-mas, kadaise tilpęs "Ateityje", buk kuopa nutarus nedalyvauti seime, buvo tilpęs tik todėl, kad tuomet susirinkime korespon-tas gavo įspudį, buk nutarta. Beto kaltinimai padavime tos korespondencijos A. Blažio vi-sai neteisingi (kaip ir kitų).

Nutarta sulošti teatrą atei-nantį rudenį. Darbas pavestas komisijai. Pakeltas klausimas apie sutvėrimą choro Worcestere; po aptarimo palikta daly-kas sutvarkyti komisijai. Nu-tarta surengti piknikas ir dar-bas taip-gi paliktas komisijai. Susirinkimas uždarė jau pusę po vienuolikos.

P. Jesunas.

Sandara mus veda prie šviesenės ateities.

Laimė žmonių priguli nuo tų aplinkybių, kurias pa-tįs žmonės sau sutveria.

Rimtai, moksliniai vedamas tautos judėjimas tveria geras darbo žmonėms aplinkybes ir jų likimas—graži ir laiminga gyvenimo ateitis.

DEMOKRATIJINĖJE šalyje yra užtikrinimu, kad niekas, be liaudies valios nebus daromą, o ypač dar prieš tą liaudį ir jos reikalus.

Demokratinėje šalyje gerbuvį savo šaliai nustato patįs žmonės.

Apšvieta žmonių yra vedėja žmonių prie laiminges-nės ir šviesios ateities. Tamsybė jų didžiausias priešas.

Progresas žmonijai naudingas tik evoliucijinis, bet gali but didžiausia nelaimė žmonių stengiantės įvesti tokį šalyje gyvenimą, kuriam dar nėra tvirtai pastatytų pa-matų.

Evoliucijinis progresas yra siekimas po atsikimo vienų dalykų, toliau prie antrų, trečių ir t. p.

Naujos reformos tvarkos reikalauja pribrendimo vi-sos šalies prie tų reformų. Ne vien žmonės turi pribre-ti bet ir visas gyvenimas turi but davestas ligi tų reformų pareikalavimo.

Reformoms pamatus statanti organizacija arba par-tija yra toji kuri daro šiandien statymo darbą sulyg gy-venimo aplinkybėmis. Tokia partija yra tveriančia vis puikiasnę ateitį.

Kova žmonių už gerbuvį nėra pabaigiama, ir visuo-met, kad ir aukso metaš ji nesibaigs. Kovoti už savo ir artymesniųjų sau žmonių reikalus yra prakilnus daly-kas, augštas dalykas, bet kova turi buti rimtai vedama. Kova tik už ištisus punktus savų siekinių yra kartais di-deliu išsišokimu ir progreso sutrukdymu.

Ir tik per KOVĄ, tiesią, teisotai vedamą, APŠVIE-TĄ mes įgysime savo teises.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara veda liaudį prie jos artymiausios šviesios ateities.

Ji veda liaudį nuolatai, lig tikslo neatsieks.

A. L. T. Sandaros vadovaujančiu idealu yra: "TAU-TIŠKO SAVISTOVUMO PALAIKYMAS IR ĖJIMAS PRIE PLAČIAUSIŲ DEMOKRATYBĖS PRINCIPŲ".

Visi tautiečiai atminkite, kad Lietuva turi but rimtų partijų vedama ir tikru keliu.

Tokia yra ALT. Sandara.

Stokite į ją, kad eiti tuo, tikrai prie Jusų laimės ve-dančiu, keliu.

Skaitykite jos organą "SANDARĄ", kuri nurodo tą kelią.

Tverkite A. L. T. Sandaros kuopas.

Rašykite prie A. L. T. Sandaros narius.

Istojus į Sandarą gausite organą dykai, mokant po 25 c. mėnesinių mokesčių.

Adresas:

"SANDARA"

366 W. Broadway,

--

So. Boston, Mass.

HARTFORD, OONN.

Iš ALT. Sandaros 46 kp. gyvenimo.

Jau bus netoli metai laiko, kaip čia gyvuoja ALT. Sandaros 46 kuopa, bet nuveikti ką nau-dingo, be surengto vieno pikni-ko, kuris delei blogo oro nelabai nusisėkė, nieko svarbesnio lig šiolei nedarė ir tarpe vietos

lietuvių ne labai kuo mūsų tau-tiškai-demokratiška ALT. San-dara galėtume pasigirti. Prieža-stis apsileidimo buvo tame, kad, viena, neturėjome atsakančios vietos lig šiolei susirinkimams laikyti. O, žinoma, grinėiose laikant susirinkimus tai daugu-ma neateina susirinkiman, kuo-lig šiolei nedarė ir tarpe vietos

pakeltos mėnesinės mokeskis ligi 25 c., tai mūsų kuopelė neteko 13 narių: pirmiau turėjome 32 na-rių, o dabar turime tik 19, bet, ačiū veiklesniems drau-gams, T. Valkevičiui ir A. Vo-lungevičiui, išgavome nuo Y. M. C. A. veltui svetainę mitingams laikyti ir dabar visados vietos A. LT. Sandaros 64 kuopa laikys

savo susirinkimus kas trečias nedėdienis po pirmam kiekvie-no mėnesio po piet. Y. M. C. A. svetainėje ant antru lubų rui-me 208. Kuomet reguliariš-kai pradėsim susirinkimus lai-kyti, tai tikimės kad mūsų kuo-pelė, kaip dvasioje, taip ir na-rių skaitliumi neužilgo pakils ir sustiprės.

Liepos 21 d. ALTS. 46 kp. turėjo savo mėnesinį susirinki-mą jau Y. M. C. A. svetainėje. Besikalbant draugams apie gy-vesnį kuopos veikimą ateityje tarpe vietos lietuvių ir labui mūsų tautiškos demokratijos, nutarta: drauge su vietos TMD. 66 kp. ir SLA. 124 kp. veikti ką nors ir leisti ant išlaimėjimo kokį daiktą, o pelną paskirti su-rengimui gerų prakalbų ir par-sitraukti literatūros, gaivinan-čios lietuvių ir tarnaujančios apšvietos reikalams. Likosi iš-rinktas nuolatinis ALTS. 46 kp. korespondentas J. Gudaitis, ku-ris ant kiek galėdamas nuola-tos painformuos per "Sandarą", kaip apie kuopos veikimą, taip ir apie vietos lietuvių abelną veikimą. Prie užbaigos susi-rinkimo buvo nominacijos kan-didatų į ALTS. centro viršinin-kus, nominacijų pasekmės buvo sekančios: ant pirmininko V. Jankauskas iš New Yorko gavo 16 balsų. S. E. Vitaitis, dabar-tinis pirmininkas, gavo 2 balsu, ant vice-pirm. A. M. Martus, iš Brooklyn, N. Y., gavo 16 balsų, J. Strimaitis iš Boston, Mass. gavo 2 balsu; ant susisėsimų se-kretoriaus V. Širvydas iš Broo-kllyn, N. Y., gavo 8 zalsus, J. Baniulis iš New Yorko gavo 7 balsus, J. Strimaitis iš Boston, Mass. gavo 3 balsus. Ant Iždi-ninko J. Liutkauskas iš New Yorko gavo 15 balsų, J. Ambra-ziejus iš Brooklyn, N. Y. gavo 3 balsus; ant iždo sekretoriaus, J. Segevičius iš Bridgeport Conn. gavo 8 balsus, R. Adžgau-škas iš Brooklyn, N. Y., gavo 6 balsus, V. K. Račkauskas iš New Yorko, gavo 4 balsus.

Prie progos štai ką čia noriu pažymėti. Labai yra geistina, kad čia pributų iš kur nors ap-sigyventi geras vidurinės sro-vės veikėjas, apsišvetęs žmogus ir kuris netingėtų veikti tarpe lietuvių mūsų vidurinės, tautiš-kai demokratiškos srovės labui, ir tokiame žmogui-veikėjui butų čia iš visų pusių plati dirva.

J. G.—tis.

"V. L." rašo, kad tuojau bus išleista kun. Prapuolenio knyga "Lenkų Apaštalavimas Lietu-voje" ir anglų kalboje. Nau-dą išleidimo knygos štai kaip prirodinėja:

"Lietuviams veikėjams besi-darbuojant del Lietuvos lais-vės gana tankiai prisieina su-sidurti su lenkais, kurie intik-rinėja pasaulį, kad lenkai nei kiek nenuskriaudę lietuvių. At penč, girdi, lenkai dar davę Li-tuvai savo krikščionišką kultu-rą. Jei taip, tai girdi, lietuvis-lai priparodo.

Su tuščiomis rankomis, su-prantama, kad nieko nepripa-roys, reikalingi tam faktai, medžiaga.

Kad nors išdalies parodyti pasauliui kiek lenkai pridarė skriaudų lietuviams, Tautinė Taryba nutarė išleisti anglų kalboje kun. Prapuolenio kny-gą "Lenkų Apaštalavimas Lie-tuvoje". Tuo tikslu išrinkta komisija, kuri pasirūpins ver-timu ir suradimu lėšų tos kny-gos išleidimui".

Žinoma jeigu nėra originalio veikalo, tai gerai bus ir verti-mas. Tik mums rodes, kad toje knygoje daug tokio balasto kuris anglams nebus nei įdo-mus, nei reikalingas žinoti, kad suprasti lenkų padarytas skria-das lietuviams, ir susipažinti su faktais. Reiktų kitokios knyge-lės.

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organas.

Metama kainuoja (Amerikoje) \$2.00
" (Užsieniuose) \$2.50

Pavienis numeris 4c.

Agentams duodama už platinimą rėmimas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.
Yearly Subscription:

In the United States \$2.00

Six months \$1.00

To Foreign Countries \$2.50

Kreipiantės rašykite:

"Sandara"

866 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankra-

ščiai turi būti su autoriaus parašu ir

antrašu. Rankraščius Redakcija taisy-

ti trumpina sulig savo nuožiūra.

Netinkantieji spaudai smulkesnį

rašta (korespondencijos, eilės ir t. p.)

naikunami ir autoriams negrąžinami.

"SANDARA"

366 Broadway

So. Boston, Mass.

**ALTS. 1-mos KUOPOS
REZOLIUCIJA.**

Brooklyn, N. Y. — ALT. S. 1-mos kuopos susirinkime, Liepos 19, 1918 tarpe kitų organizacijos reikalų besikalbant, buvo pakelta klausimas apie mūsų organo "Sandaros" taktiką. Tam priežastį davė organo No. 25 tilpės straipsnis "De mūsų taktikos", kuriame straipsnyje skersai ir išilgai pabrėžiama, kad arčiausi mums esą socialistai, ir kad tik su jais mums priderėtų jungtis tam tikruose darbuose.

Tas davė progą daugeliui visuomenės kalbėti, kad buk "Sandara" jau nusirandavo jo socialistams jų agitaciją plėtoti, ir davė progą tuliems mūsų srovės laikraščiams ("Tėvynė") ant šito straipsnio pasiremti ir tiesiog tvirtinti tokius klaidingus dalykus, kad Amerikoje nei nės vietos kitoms partijoms, kaip tik "klerikalų ir socialistų", apie ką, girdi, pasakęs net Dr. Basanavičius (kas yra grynas išmislas).

Mes tatau apkalbėję, randame "Sandaros" daromus žingsnius prie susiartinimo su socialistais labai blėdin-gais ir mūsų vidurinę srovę vedančiais prie griuvimo. A. LTS. programas turį savo pamatinius principus taip tolimus nuo socialistų principų, kaip dangus nuo žemės. Mūsų tautininkų demokratų principai yra atbudavojimas Lietuvos, kaip savystovės valstijos, ir tada su kitomis tautomis-valstijomisėjimas į tam tikras federacijas ar konfederacijas. Tuom tarpu socialistai Lietuvos, kaip tautos klausimą, visiškai abne-guoja; jie yra internaciona-lai ir tik visą pasaulį su sy-kiu stengiasi angelais pada-ryti. Delto ir dabar jie priešingi Lietuvos neprigul-mybei, o išsijusę dirba, kad Lietuva vėl priblokšti prie Rusijos, delto kad tenai jų broliai bolševikai laikinai viešpatuoja.

Kaip tatau reikia supras-ti šitoki "Sandaros" užreiš-kimą: "...socialistai mums yra artimesni principuose,

negu klerikalai" ir "su so-cialistais taipgi galima vei-kti net daug geriau, kaip kuriuose klausimuose, k. a. šelpime nukentėjusių nuo karės, kulturiniame darbe".

Šitokis užreiškimas yra pastatantis ant juoko kiek-vieną sandarietį, nes paro-do, kad mūsų organo reda-kcija nei mūsų programo paiso, nei ima domon mūsų pergyventus su socialistais prietikius. Mūsų progra-mas yra griežtai priešingas internacionalizmui. Mūsų socialistai ir šelpimo klausime yra kuodaugiausiai mu-sų sriovei kenkę. Kultūros klausime jie taip mums prie šingi, kad su tikslu T. M. Dr -jai pakenkti susitvėrė kitą panašią draugiją. Kur čia yra principų artimumas?

Šitą viską domon paėmus, A. L. T. S. 1-ma kuopa, po ilgų apkalbėjimų išnešė se-kančią rezoliuciją:

"Kadangi "Sandaros" No. 25, straipsnyje "Del mūsų taktikos" yra ištisa tenden-cija artinti A. L. T. Sandarą su socialistais;

Kadangi tas duoda mūsų paprastiems žmonėms su-prasti, jogei tautystė ir tar-ptautystė (internacionaliz-mas) yra vienas ir tas-pats; Kadangi šitas grėsia mūsų sriovės demoralizacijai; to-del

Nutarta:

1) Užreikšti, jogei mes su šitokiais žingsniais ne-sutinkame, ir perspėjame mūsų organą "Sandarą", i-dant nelaužytų taip aiškiai mūsų organizacijos pamati-nių principų.

2) Dar nutarta: šitą raš-telį ištisai patalpinti "San-daros" artimiausiam nu-meryj.

3) Ant galo nutarta: jei šitas organe nepasirodytų bėgyje dviejų sąvaidių nuo dienos gavimo, mūsų kuopa skaito save teisėta kitas šio raštelio kopijas perduoti ki-tiems laikraščiams atspaus-dinimui.

ALTS. 1-mos kuopos var-du, Pirm. A. M. Augunas, Sekret. J. Ambraziejus,

Nuo Redakcijos. Augš-čiau telpanti 1-mos kuopos rezoliucija kaip ką nusako ne taip:

"Sandaros" 25 num. yra pasakyta:

"Todel mūsų taktika a-teityje link kitų partijų bus šokia: laikysimės nuo visų neprigulmingai ir toleruosime visų gerą vei-kimą, o nurodysime bloguo-sius. Vienybės klausime stengsimės stovėti prie to, kad sueiti visoms trims sro-vėms bent keliuose, visoms bendruose klausimuose; jeigu matysime, kad nau-dinga bus Lietuvos reika-lams, tai stengsimės, kad sueiti veikti bent su kairi-ąją srove tuose dalykuose, kuriuose matysime abiejų pusių artimą supratimą vie-nodai dalyko ir vienodai, jo svarbą statant.

Kovoje su mūsų tautos

išlaukiniais priešais vi-suomet stengsimės visas sroves bendron eilėn sut-raukti."

Dabar yra protestantai pasiēmę tik vieną argumen-tavimuose sakinį ir padaro visai koki tai naują išvedi-mą.

Apie tai, kad socialistai arčiau mūsų stovi principuo-se už klerikalus nėra jokių abejojimų. Palyginkite pro-gramas.

Kad socialistai yra prie-šingi Lietuvos Neprigul-mybei dar nepriradote. A-merikoje yra socialistai dvejo-pi — vieni iš jų prie-šingi, kiti apsisprendimo rei-kalauja, bet jie prie to sako ("Naujienos"), kad Lietu-va būtų: Laisva Demokrati-nė Respublika. Į tai, su kuo dėtis, mes neprivalome šiandien didelės svarbos kreipti, ir didelių ginčių ve-ti su kuo, nei su mumis ga-li vesti, nes rytoj gali būti visai kitaip, negu šiandien, o poryt gal mažu ir visiems reikės kitaip manyti apie savo tautos ateitį. Bet svarbiau, kad Lietuvoje so-cijalistai reikalauja dabar Neprigulmomybės. Tai liu-diją laiškai ir jų laikraštis "Darbo Balsas".

Jeigu mes šiandien veik-tume su socialistais išvien čia ir mūsų darbo vaisiai būtų pasiūsti socialistams Lietuvoje, kurie remia ne-prigulmybę, tai Neprigul-mingos Lietuvos reikalams tie mūsų siuntiniai būtų su-naudota. Klerikalams esam jau pasiuntę ir kam jie su-naudojo tuos pinigus? O jei-gu pasiūsim dar, tai jie savo propagandai sunaudos prieš Lietuvos laisvę arba propagandai už tokią laisvę, kurioje kunigui ir bažnyčiai tik būtų laisva, bet šliu-pams, Grigaičiams, ir k. vie-tos nebūtų; vadinas mūsų darbo vaisiai kaip jau kartą sunaudota mums priešin-giems reikalams, (žiur. Dr. J. Šliupo str. "Delei Lithua-nijos atskaitos"; buvo tilpės "Tėvynėje" ir "Sandaroje"), taip, galime užtikrinti ir a-teityje bus.

Tame numeryje "Sanda-ros" apie klerikalus rašo-ma:

"Su klerikalais veikiant išvien reikia didelio atsar-gumo ir niekuomet nebu-sime užtikrinti, kad jie ki-taip padarys, kuomet jie pajus pajiegas. Kulturi-niame klaidime, Lietuvos atstatyme ir kit. taipgi su klerikalais veikiant gali iš-kilti nesupratimų tuomet, kaip Lietuva jau gaus liuo-sybę, ir karė pasibaigs, nes tuomet jau butinai turės įvykti galutinis skyrima-sis, nes klerikalai bus tik remėjais savos partijos ir kad atstovėti prieš juos, tai reikės tuomet butinai daryti kontaktą veikime su kairesnėmis partijomis. Ir todel, žiurint į tokį tolį mu-sų gyvenimą, nematyti ga-limybių ir naudos iš tokios "unijos". O susivienydami vistiek mes klerikalus pa-

remsime ir prieš socialis-tus reikės eiti kovoti tie-sioginiu, o ne, tai aplinki-niu keliu. Jie tuomet silp-nės, bet ir mes nekilsim-me, nes kas laisvesnis, tai trauksis nuo mūsų, kas demokratiškesnis taip-gi. Mes pajiegu neįgysime, nes mes busime neveikiūs, o jie veiklesni, tai ir mūsų na-ris patrauks prie savęs. Lietuvoje, ištiks atvira ko-va su klerikalais, kuri dar dabar neapsireiškus ir mūsų pastiprinti klerikalai bus jiegesni ir su jais kova bus sunkesnė. Tai šiūom susi-vienijimu tik mes sau kovą pasunkysime. Tad kam mums dabar kelioms va-landoms su jais vienyti ir pilniausiais mūsų priešais, jeigu tas vienyjimas tik šiūon, Amerikoje, kol kas galės egzistuoti. Su socia-listais reikės imtis kartu kovoti prieš klerikalus, kad padarius bent kiek ly-gią pajiegą, nors tas gali nereikšti, kad mes su jais bedrai visame turėsime veikti."

Prirodykite, kad čia ne-teisybė.

Tiesa, mes žinome, kad yra žmonių, kurie daugiau kunigui tiki, negu mums ir kurie jo "faktus" palaikys teisingesniais, bet jeigu jau protestai nešama, tai turi but apgalvota, kad jie nebu-tų bergždi.

Kodel su socialistais gali but ryšiai blėdingi, o su kle-rikalais geri? Jeigu pir-moji kuopa norėjo parodyti lygsvarą palaikanti, tai turėjo idėti greta šito prote-stą ir prieš tuos, ką su kle-rikalais eina ir traukia vie-nytis. Bet kuopa to nepa-daro (o mes rašydami aną straipsnį bešališkesni buvo-me), bet net stengiasi duot suprast, kad su klerikalais yra naudingiau, nes pasmer-kia dėjimasi su socialistais, o nutyli apie klerikalus.

Mes sakome, kad yra kai-kame artumo principuose ir su klerikalais, bet reikia žiurėti į tai, kaip kas savo principus pildo ir apsižiurė-ti, kas gali stovėti jų užpa-kalyje. Ar tai neteisybė?

Mūsų programa nėra priešinga internacionaliz-mui, paremtam tautų prin-cipu, nes sakoma yra:

"Pasaulio tautos savo nesupratimams risti a-teityje privalo turėti aug-čiausįjį teismą arba tribu-nalą ir visos jos, del savo ir visų žmonių gerovės, pri-valo PRIGULĖTI vienon tautų šeimynon, sąjungon arba federacijon, kurion lygiomis teisėmis ir lygio-mis pareigomis įeity ir lai-sva, demokratinė Lietuva".

Taip parašyta A. Rimkos knygelėje "ALTS. principai ir programos". Ar čia ne yra idėja tarptauskumo, pa-remto tautų principu? "V. L." šitą knygelę užgyrė, o mes toms idėjoms seniai pri-tariame. Vienok tokiame in-ternacijonalizmui, kuris no-ri sudaryti vieną internaci-jonalę tautą mes nepritaria-

me ir mažai, šiandien, soci-jalistų rasite tam pritarian-čių.

O beje, jeigu jau minėti apie socialistų internacio-jonališkumą, tad kodel ne-kalbėti apie klerikalų, kurių tikslu yra religijos keliu at-siekti tas-pat ką socialistai (kai-kurie) varosi atsiekti per klesų kovą. Juk šiandien bažnytinė erarchija yra internacijonalė, lietuvių pastatytos Amerikoje baž-nyčios tos internacijonalės erarchijos nuosavybėje yra, bet ne lietuvių. Jie tiek jau lietuvių turtų savotiškam internacijonalui yra iščiul-pė, kad tik skaitliuok.

Kad socialistai tvėrė nuo TMD. atskirai savo kny-goms leisti organizaciją, tai dar nepriradomas jų tolu-mo nuo tautininkų. Jeigu jau tuo 1-mos kuopos argu-mentu remtis, tai klerikalai toliau, nes jie netik atskirai veikia, bet kuoaštriausia prieš (atminkite po Kultu-ros Istorijos išėjimo pasipy-lusią agitaciją), TMD. vei-kia. Jie net niekad nebuvo prisidėję. O socialistai kai kur TMD. kuopose veikia ir pereitame seime atstovais buvo. Beto yra žinoma brookliniškiams, kad į tulas TMD. kuopas socialistų ne-priimama ir todel nestebėti-na, kad jie galėjo tvirtis ki-tas organizacijas. K. S. Karpavičius kadaise gana nuosekliai "Tėvynėje" (me-tu tvėrimosi LDLD.) ginė.

Tai matote, broliai broo-kliniški, kad nereikia taip siaurai į dalykus žiurėti, o taip baisiai jie neišrodys. "Sandara" buvo ir yra ir bus demokratijos laikraštis ir žiurės į dalykus plačiai. Bartis su Brooklyno pirma kuopa nemanome, ir čia tik nurodėme klaidas jos. Pa-galios juk žinome, kad ne visi nariai kuopos visus dalykus sugrato ir žinojo, kaip balsavo už rezoliuciją.

Mums vis sakoma dar, kad su klerikalais galima kultūrinis darbas dirbti bendrai. O čia leisite gerb. jums faktų parodyti.

Jau gerai žinomi "Saulės" kursai, kurių namui pasta-tyti ir amerikiečiai nemažai sudėjo aukų. O manote, kad jūs butumėte buvę pā-tenkinti tenai kunigų šeimi-ninkavimu. Tenai nebuvo nei mokiniai nei mokytojai patenkinti Olševskio kiši-musi. Atminkite tik atsta-tymą iš mokyklos mokyto-jos Sofijos Kymantaitės - Čiurlionienės irėjusią kovą tarp mokytojų ir "Saulės" pirmininko. Tenai nebuvo vietos nei vienai minčiai, kuriai nepritarė kun. Ol-šauskai, mokiniai buvo įpra-šomi kunigų, kad pasakytų, ką mokytojai kada kalba ir t. p.

Atminkite iš "Saulės" mo-kyklos Šancuose atstatymą darbštaus ir gana energin-gos, savo darbą puikiai pa-žinančio mokytojo, kuris buvo vaikų ir tėvų mylimu. Tai žymesni atstatymai, o

yra menkesnių. Ar tas siojimas jums patiktų ir ar jūs pagirtumėte jį ar jūs, pagalios, norėtumėte, kad taip būtų?

Na o knygų leidimo ben-dradarbiavime kiek susitar-site?

Dar faktas. Buvo tai 1910-1911 m. Tuom laiku ištiko gana nemalonus Vil-niuje incidentas. Lenkai smarkiai varė agitaciją prieš lietuvius, na ir lietu-viai sumano dirbti. P-nia F. Bortkevičienė tuom laiku per "Vilties" štabą kviečia klerikalus bendrai dėtis ir Vilniaus gub. į sodžius iš-leisti knygnešį. Sutiko dir-bti visi, bet kuomet pamatė, kad knygnešis platina šalyje "Vilties", "Šaltinio", "Vie-nybės" ir k. laikraščių, taip-gi "Lietuvos Ukininką", tai atsisako nuo to užmanymo, arba tas knygnešis neturi platinti "Lietuvos Ukinin-ko" nei jo išleistų raštų. Vienybė paio ir "L. U." vie-nas kiek laiko užlaikė žmo-gų. Tenai buvo lietuvis-tės darbas, bet kas jiems lietuviystė prieš savą reika-lą: tegul visi lietuviai sulen-kėja, tai mažą bėda, nes jie lieka geri katalikai, pak-lusnūs kunigui ir t. p.

Yra ir būtų galima faktų privesti, kur kunigai puolė-si kontroliuoti valdžios mo-kytojus ir net įskundimų bu-davo (ar tai iš kunigų, arba jiems artimų žmonių). Na ir eikite dirbti su jais kultu-rinį darbą bendrai.

**REMKIME TAUTISKĄ
DIENRAŠTĮ.**

Kaip svarbu viduriniai srovei turėti dienraštis, tai to turbūt niekas neužginčys. Vienok jo svarba ne tame kad esančius kitų srovių dienraščiams pakenkti, bet jo svarba yra tame, kad tautiškai-demokratinė srovė galės su dienraščio agelta kiek įgalint plačiau savo idėjas paskleisti ir apie jas daugiau painformuoti vi-suomenę.

Tokis steigiamojo dien-raščio tikslas.

Kad dienraštis, turint ki-toms srovės ir viduriniai srovei butinai reikalingas, kad lingsvarą palaikyti tar-pe skelbiamųjų idėjų ir savo srovės poziciją. Del pasilaikymo dienraščio ir gerų pasekmių nėra abejo-jimo, bet reikės dirbti, rei-kės daug energijos padėti ir triūsui. O jo, jeigu visi so-lidariai sutarsime, neabejo-ju, kad pas mus užteks dien-raščio palaikymui ir kitiems darbams atlikti. Bet jeigu nesutarsime, tai tuomet jau iškils delemma—žut ar but.

Vienok kol kas sutartinai dirbama visų ir nematyti, kad delko nors galėtų kilti nesupratimai. Reikia ti-kėtis, kad dienraščio redak-cija taip-gi bus sudaryta to-kia, kuri apimtų visus vidu-rinės srovės žmonių pa-žiūras ir visų išreikštų min-tis. Tuomet jau nėra pa-mato nesutikimams.

Tatai reikia tikrai vi-

siems kibti prie darbo ir dienraštis bus įkūnytas.

Visi dėkimės prie dienraščio įkūrimo, visi kaip vienas stokime prie darbo prie dienraščio: jau dabar rengimės kas platinti, kas korespondencijų rašyti, kas straipsnių ir kas viską sykiu daryti. Nes kaip visi stosime, tai ir mūsų pradėtas darbas stosis kunu.

Dabar paimkime pirmutinį portą prie dienraščio — sudėkime reikalingo kapitalo.

Tyla-Byla.

MOTERŲ SKYRIAUS KLAUSIMU.

Viename "Sandaros" numeryje norwoodietė, suteikdama "Sandarai" auką, prašė įvesti moterims skyrių. Aš esu tikras, kad kitos visos moteris taipgi to skyriaus laukia ir norwoodietė pritaria. Taigi numanydamas mūsų moterų nerus ir patiekiu šį raštelį, paaiškinimui pačio klausimo.

Aš noriu padaryti pataisą geresniam supratimui "Moteryų skyriaus". Aš nesuprantu reikalingumo to skyriaus gyvdenimui vien moterų klausimo iš politinio ar ekonominio ir socialio atžvilgio; taipgi to skyriaus reikalo nepermatu gvildenant auklėjimo, namų ekonomijos, lyties ir kitų klausimų, kurie lygiai svarbūs vyrai, kaip ir moterėi. Ir tokiems raštams vieta ne moterų skyriuje, bet abelnai laikraštyje, kad jie visų žingeidumą patrauktų ir vyrų, kaip ir moterų būtų perskaityti, nes tokie straipsniai negali būti moterėi svarbesni, o vyrai nereikalingi. Moterų klausimas iš politinio atžvilgio vyram gvilidenti yra svarbiau, nes nuo jų priguli moterų apteikimas ligomis politinėmis ir visomis kitomis teisėmis. Juk moteris skaitydamos tokius raštus tik savuos skyriuose teisių neigis, bet įgis teises tokius raštus dėdamas ir vyrų skyrius ir versdamas vyrus skaityti. Beto mūsų politinės organizacijos (socialistų, tautininkų ir klerikalų), visos be išėmimo savo programose turi įrašę moterims lygių teisių apteikimą, todėl jiems (vyrams) jau dvigubas reikalas yra rašyti ir skaityti moterų klausimu literatūrą: 1) kad suprantant tokių teisių apteikimui gerumą arba blogumą, kaip pilnateisiui piliečiui, bus žinoma kaip balsuoti, tam klausimui ištikus, ir 2) kad pažinti ir aiškiai suprasti savo programą.

Todel man nesuprantama nauda įvedimo tokiems klausimams gvilidenti moterims skyriaus ir, kartu prie to, nematau nei blėdies. Čia paaiškinau todėl, kad nušvietus tą klausimą arba pakėlus jį pagvildenimui. Toliau ir todėl, kad rimčiau jau imtis pačio klausimo rišimu, o neišrišti jo vien "Moterų Skyriaus" įsteigimu.

Kam moterų skyrius reikalingas?

Man suprantamas "Moterų skyrius" būtų tuomet, kuomet jame tilptų raštai specialiai tik moterų reikalais ir jau vyrams jie neišrodytų naudingais išimant, žinoma, žingeiduosius ir vyrų nepaliesių (gal jiems nėra butinai žinotinais). Tokiais raštais tame skyriuje galėtų būti: moterų skirtingoms nuo vyrų anatominiams kuno dalims gvilidenti raštai, akiežia higiena, neštumo metu užsilaikymas, moterų gimnastika, krūtys, lyties ir k. reikalai, gydytojų patarimai, rėdymosi ir dabos klausimai, (mados, kosmetika), etikėtos pamoka mergaitėms, merginoms ir moterims; neščių ir kūdikių peninčių moterų dieta ir higiena; mažų kūdikių priežiūra, dieta, ir t. p., virtuvės (kuli-

narija) ir namų ruošos klausimai, darželiai ir kambarių gėlės; moterų d-ųjų klausimai ir jų reikalai (moteris ir draugija) ir kiti gyvenimo klausimai.

Rodosi šioj programoje moterų skyriui viskas yra paimta ir gal but kaip kas dar būtų galima išimti iš jo ir į bendrą laikraščio skyrių įdėti (darželių ir kambarių gėlių skyrių, skyrių moteris ir draugija, abelną lyties klausimo gvildenimą), kad tą skyrių laikraštyje padarius ištikro tik moterims įterpesinigu ir delto moterų skyrium vadinti. Moteris ir draugija (sekcija) jau prigulėtų taipinti į abelną laikraštį žinoma, čionai jau nekalbama apte moterų laikraštį, kuris toli gražu turi turėti daug didesnę programą negu čionai pažymėta ir butinai turint šiuos skyrius.

Užsiminės apie moterų laikraščius negaliu praeiti apie juos nieko netaręs.

Ištikro mes moterų laikraščių neturime. Esantieji "Moterų Balsas", "Moterų Dirva" ir pagalios "Moterų ir vaikų skyrius" (koksai tai netikės suderinimas), yra tik nevykusi imitacija moterų laikraščių. Juose daugiau gali rasti moterų reikalų pajuokimo negu užtarimo, nors, reikia pasakyti, tas pajuokimas išeina be supratimo nei redaktorių to laikraščio, nei tu straipsnių autorių, kuriais yra daugiausia vyrai, moterų vardais prisidengę (išėmus "Tėvynės" priedą). Gal tiek pat, arba ir naiviau parašomi straipsniai "moterų skyriuose" ("Laisvė", pirmiau "Darbininke", ir k.), kuriuose tiesiog, kaip pirmas tik moterų lytį garbino, o antruose vienuolių jupes. Moterų skyrius arba laikraštis ne tam, kad jais šlovinti, arba rengti į vienuoles, bet tam, kad dalykus išaiškinti ir teisingai išaiškinti ir prašalinti visus nepageidaujamus apsiereiškimus jų gyvenime ir kad moteris eitų prie tobulėjimo. Tokiems pat reikalams ir vyrams reikalingi skyriai, nes ir juose taip pat, kaip ir pas moteris nėra dar gero supratimo apie savę užlaikymą, apie savus organus ir jų funkcijas. Ir dažnai, jeigu kalbama apie ateinančią gentkartę, vis remiamasi vien ant moterų, kad jos turi užsilaikyti, kad išauklėjus gentkartę sveika ir tvirta. Tenai pamirštama apie vyrus ("Moterų Balse" ir k.). Yra klaida: išauklėjimui gentkartės reikalinga dora ir sveika moteris, taip ir doras ir sveikas vyras. Ne vien moterėje visos nelaimės žmonijos, kaip ir laimės guli, bet jų tiek pat yra ir vyre. Nehigieniškas ir nedoras vyras gali taip lygiai savą gentkartę prazudyti, kaip ir moterė. "Tėvynės" priede (Moterų ir vaikų priedas) tiesa tik užsimenama, ten rašančių merginų ar moterų, kad gelbėtų moterims, nes nuo jų prigulinti stipri gentkartė ir daugiau einą raštai apie pašlovintas Katres, Orleano Mergeles ir apskritai, garbinama moteris ir t. p. dalykų; tik vienas kitas Onos receptas pietums ir vertimėlis suteikiamas, o šiaip jįs nerasis tenai nieko, ko moterims truksta žinot, kad būtų parašyta. Vaikų sekcijoje vėl tik pasakos. O kur moterėi - motinai-auklėtojai patarimai. Tiesa, dar telpa iš socialinės ir asmens higienos straipsniai vertimai iš Metropolitan Insurance kompanijos pamfletų, kurie yra vieninteliai raštai, ką arčiau dalyko rišasi. O kitur nei to nėra.

Bet kam čia juos minėti, nes jų nebuvo ir nėra, tik dar vienok reikėtų, kad būtų. Mes visuomet daug darome tokio darbo, kuris niekam ir niekados nenaudingas ir jaučiamės kalnus nuvertę, ir minia šviečia. Dažnai tas darbas at-

liekamas arba daromas be supratimo, nuovokos, ir apsiškaičymų, arba daroma apsiškaičymų savo biznio išrokavimais. "Laisvė" rašo apie moterų lytį, tik todėl, kad jos jauni skaitytojai ir skaitytojos mėgia skaityti ir diskusuoti, vienok visai neturi nei minties, kad tiems nelaimingiems skaitytojams ir diskusantams prigelbėjus jų bėdas išrišti. Atbulai yra: įkarščiuoja ir paleidžia. Tai jau čia ne laikraščiams prideras darbas atliekama. "Tėvynė" užpildo tai biografijomis, tai pasakomis, tai Alijantų bazarų aprašymais ir atskaitomis tą vietą (tai vis tik dar rimtesni rašteliai), kad neturi kas parašo kitų, kitaip, deda, kad vietą užpildžius. Ir moteris skaitytojos vis-gi kaip vienur, taip ir kitur pasitenkina ir džiaugias vien todėl, kad tai moterų skyrius, nors jos tenai ir nieko neranda sau naudingo. O apie jų, moterų reikalus, dar jos mano, kad yra nepadoru laikraštyje rašyti.

Apie padorumą aš nekalbėsiu, tik man rodos, jeigu padoru sužaginanti straipsniai, tai jau šimtą sykių padoriau moksliniai patarimai užsilaikymo, kurių ir tokio efekto nepadarys ir skaitytoja, ir padorina visuomenė. Jau Lietuvoje buvo pradėta šis darbas "Liet. Ukinin." priede "Seikatos skyrius", kuris neišauklė jokių ginčų tarpe skaitytojų, o daug padėkojimų gaunama buvo, nes žmonės gavo supratimą patįs apie save.

Tai gi moterų priedui aš statau kitokią programą, kaip ir laikraščiu, o tiems patiems gyvenimo klausimams, kuriais gali būti lygiai užinteresuoti vyrai, kaip ir moters arba su kuriais vyrai, taipgi yra surišti, nėra reikalo moterų priedo. Man rodos, moterų klausimu, kad raštų esant visados jiems būtų vietos "Sandaroje", bet jeigu jų nebus ir "Moterų skyrių" įvedus, tik redaktorių, kad palaikyti skyrių, pats turės prirašyti arba atarmieji bendradarbiai, tai tuomet kokia nauda iš tokių skyrių. Tai-gi mano patarimas:

Moterų skyrių įvesti tada, kaip rasis jiems tinkamų raštų ir galės būti vedamas moteries mediko arba ir vyro mediko ir jos suteikiami moterims teisingi patarimai ir pamokimai.

Sandarietis B.

DEL GINČŲ.

"V. L.", rašydama apie einančius tarpe mūsų ginčus, šitaip sako:

"Pas kitas tautas asmeniškai reikalai labai drūčiai atskirti nuo visuomeninių. Tenai tankiai vieną darbą ir vienoje įstaigoje dirba asmeniškai susipykę žmonės, bet jie tą laiko asmeninių reikalų ir į visuomenės dirvą to neįneša. Ten žmonės žino, kas yra visuomeninė pilietiška žmogaus pareiga. Ot šito lietuviams kaip tik labai stokuoja."

Ar-gi? Roosevelt' tvėrė pro gresistų partija ne po asmeninio susipykimo už vadovavimą? Jūs pasikaitykite veikėjų biografijas, partijų istorijas lig jos susiformavo, o ten rasit visai priešingus atsakymus. Tik tas yra pas svetimačius, kad pas juos reikia didesnių įiegių bile ką pradėti tvirti ir autorito, o "mirtingieji" negali pradėti tvirti, o jeigu kur kas pasoka, tai ištin-ka tokia istorija, kaip varlės su jaučiu. Pas kultūristus žmonės daugiau guodojami vada, bet nuo jų daugiau reikalaujama. Vada su mokslu, apsižvalgo, daboja. Jų bile koks vaikėžas ir kritikuot neprieis, nes laikraščių redaktoriai vėl davoja, kad nemalonumų neturėti ir nežinėjimui pamokslų ne-leis sakyti. Reikės faktų, rei-

kia argumentuoti dalykus stipriai, kad juos nesugriautų kritikuojamas. Ir toki nepasitenkinusieji pašokinėja, palaiksto, pakalba, aprima ir nustoja, nes mato, kad niekas domos nekrepia. Pas kultūringus žmones kritika ne del žodžio kija, bet del prasmės viso darbo. Pas svetimačius kritika yra, tenai prezidentai smarkiai kritikuojami, senatoriai, ministrai — bet ar galima lyginti tą kritiką musikiškai.

Faktas, kad svetimačių literaturoje kultūristesni žmonės dalyvauja, gali buti paremtas ir tuo, kad kai-kurie iš mūsų literatūrą kiek bandė rašyti svetimačiams, o vis netilpo. Netilpo ne delto, kad ten vietos nebuvo, bet delto, kad jiems netinkamai parašyta.

Sakysim, daleiskite jįs, kad visi amerikoni gautų vietą laikraštyje kritikuoti prezidentą ir suvisais turėtų jįs skaityti, tai tikiu, kad būtų chaosas, kokio pasaulis nematė. O pas mus taip yra. Mūsų redaktoriai verčiami (net kitų laikraščių redaktorių, tarpinančius "kritikų" straipsnius) skaityti vis vos paskaitančių abivatieliu ir vos parašančių koliojantys straipsnių. Mūsų redaktoriai naudoja demagogiją, kad nugaltėti kitą redaktorių ar partiją ir insinuacijos paleidęs džiaugias, o dar mūsų visuomenė pertamsi pasakyti jam, ko jis vertas. Štai pavyzdys. SLA. seime ramybės delei ir geresnio organizacijos bujimo nutarta pinigai pasikirti į kitas, labai naudingas įstaigas, o ne LN. ir ką redaktoriai mūsų daro? Ar tą santaiką užgria? Anaipol, dar jie nori pautis ir insinuoja prieš tamsią minią savo srovės žmones. Ar po to galite norėti ramybės ir pasitikėjimo vienos srovės kita? Arba vėlą pastaruoju laiku vienas ex-redaktorių "Dirvoje" (o prieš TMD. seimą "V. L."), įliejo aliejaus į mūsų gaisruojantį namą. Ar ten buvo už ką, ar buvo kuo remtis ir ar tenat yra kas viršaus, kaip tulzīs? Vienok mūsų redaktoriai įveda, tik pastaruoju laiku "Dirva" buvo tiek maloni, kad vienam užpuolamam davė padėti prierašą.

Broliai redaktoriai, nepaikiykite minios, nes jis jums už "gerą" mokės atmokėti. Kovą reikia laimėti teisybe ir teisingai elgtis kovojant, o tuomet ir bus jums dėkinga ta pati minia. Ir jįs, redaktoriai, padėdate tas suirutes kelti mūsų gyvenime ir jįs kaltininkai esate, visi, o ne vienas, o ypač redaktoriai - pionieriai, kurie taip užvedė ir savo įprotį net dabar nemeta ir laikas nuo laiko išlindę iš už kampo įgilę ir noudų įleidžia mūsų gyvenimam.

Kritika reikalinga, bet ne pamokslai. Kritika reikalinga pamatuota, o ne tulzīs uzbonas, vieton faktų, palieti. Pažiūrėkite į kitų žmonių veikimą, bukite teisingi ir bus susitarimas. Susitarę su srovėmis užmirškite nuogales prie to darbo, užmirškite norą paimti viršų, bet lygybės laikykites. Štai jums, visi redaktoriai, visų srovių, šis trumpas mano pamokslėlis.

Tyla-Byla.

MEZLIAVA I NUKENTĖJUSIOS LIETUVOS IZDĄ PER AMERIKOS LIETUVIŲ CENTRALI KOMITETĄ.

Wilkes Barre, Pa. — Susitvėrė naujas Centralio Komiteto skyrius. Davė pasižadėjimus mokėti kas mėnuo ir užsimokėjo pirmąją mokestį šie nariai: And. Baltuška, ir Juozas Kundrotas — po 50 c., Pijus Mokslaveckas, J. G. Alenskas ir Kazys Kizelis — po 25 c., K. Demikis — 10 c. Viso \$1.85.

Binghamton, N. Y. — Šven-to Jono Draugystė surinko

aukų piknike gegužės 30 d. nuo šių upatų: P. Šiaučulis, M. Balčėtis ir A. Baguševičia — po 50 l.; K. Kučinskas — 45 c.; J. Stanislovaitis — 29 c.; J. Zakarauskas, A. Žukas, Pr. Steckė, F. Račkauskas, K. Kariauskas, J. Birčiūnas, J. Sadonis, M. Meškunas, S. Berčiūnas, S. Marozas, S. Periednis, R. Stanislovaitis, J. Mikalauskas, A. Vaičiulis, S. Paplauskas, S. Deveikis P. Maškauskas — po 25 c.; J. Ališauskas — 20 c.; J. Balis, P. Benis ir A. Garnis — po 10 c.; smulkiais 1 c.; nuo seniaus pasilikusių — \$1.50. Viso \$8.50.

Suv. Valst. Kareivis K. L. Kairis pasižadėjo mokėti kas mėnuo po \$1. ir užsimokėjo už du mėnesius. Viso \$2.00.

Waterbury, Conn. Davė pasižadėjimus ir užsimokėjo pirmąją mokestį po \$1.00 Rapolas Prabelis ir Jonas Šulckis. Viso \$2.00.

New Britain, Conn. — Už birželio mėn. užsimokėjo: Draugijos — šv. Juozapo, Apšvietos, Šv. Kazimiero ir L. U. U. Kliubas — po \$3.00; Draugijos — Vytauto, žirgvaikio, SLA. 34 kuopa, šv. Jurgio — po \$2.00; Draugijos — L. Sunų ir Dukterų, šv. Onos — po \$1.00; šv. Andriejaus Draugija už gegužę ir birželį — \$6.00. C. K. Skyiaus nariai, už gegužę ir birželį: J. Mikalauskas, M. Turskis, A. Mikalauskas, A. Vikrikas, M. Daunis, J. Poškus, P. Pilkionis, K. Giedraitis, J. Ragauskaitė, J. Maksimavičia, J. Aržuolaitis, ir A. Aržuolaitis, — po \$2.00; P. Krikstanavičius — \$4.50; J. Skritulskas — \$4.00; P. Pili-pauskas, M. Neimanas, A. Rekus, A. Valinčius, V. Gilevičius, A. Petrauskas, P. Zelionis, J. Drijauskas, L. Romanaukas, B. Griškevičius, B. Laurinavičius, P. Lukaitis, J. Petkevičia, Z. Micekvičia, J. Ragelis, J. Neulis (už vieną mėnesį) ir M. Radžiūnūtė — po \$1.00; Kavaliauskas, K. Denisevičius, P. Brazinskas — po 50 c.; už vieną mėnesį: J. Žemaitis, P. Maskelis, — po 50 c. A. Ausenka, J. Krakauskas ir J. Zdančiukas — po 25 c. Viso mėnesinių mokestių — \$84.75. Per mass-mitingą kovo 3 d. 1918 m. surinkta \$125.00, šiaip įplaukų \$1.00. Viso \$211.65.

Elizabeth, N. J. — C. K. Skyriaus mokestis už liepos m.: J. Budris, A. P. Zailskas, F. J. Lapinskas, J. Žalionis, — po \$1.00; A. Svoltelis ir A. Balinškis (už 2 mėn.) — po \$2.00; B. Kopustaitis, I. Kopustas ir J. Lesiavičius po 50 c. Kartu \$8.50. Siuntimo kaštai 13 c. Viso \$8.37.

Chicago, Ill. — Vincas Šliau-teris davė prižadėjimą ir užsimokėjo už šešis mėnesius po \$1.00. Viso \$6.00.

Binghamton, N. Y. Tėvynės Mylėtojų Draugijos 15 kuopa atsiuntė aukų \$4.61.

Brooklyn, N. Y., Zuzana ir Veronika Norvaišutė ir Antanas Norvaiša po \$1.00; J. O. Širvydas (už mėn. po 50 c.) \$2.00. Viso \$5.00.

Waterbury, Conn. — Susitvėrė naujas C. K. Skyrius. Davė pasižadėjimus ir užsimokėjo pirmąją mokestį: K. Kažemėkas \$5, A. J. Povilaika \$2.00, J. Žemantauskas, M. Staugas, J. Rimkevičius, E. Andriūnas, J. Aidukonis, M. Karosas, A. P. Osteika, N. Radavičius, A. Brazinskas, J. Mikelsonis, J. D. Matas — po \$1.; K. Blažaitis, A. Račiūnas, A. Gureckis, J. Antanavičius, A. Aleksandravičius, A. Lazdauskas, K. Balčius, I. Kutelis — po 50 c. Viso \$22.00.

Plains, Pa. — Naujas Skyrius. Užsimokėjo pirmąją mokestį J. Derius ir A. Notaitis — po \$1., A. Večerkauskas, P. Maslauskas, J. Rimavičius, J. Norvaišas ir P. Brukonas — po 50 c. Viso \$4.50.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje auka iš Tautiškų Centų

\$200.00; Aukos atsiųstos tojo Susivienijimo Seimui: Mezliavai \$22.00, belaisvių šelpimui \$2.45, nukentėjusiems nuo karės \$82.25. Viso \$306.70.

Linden, N. J., surinktos aukos per apvaikšiojimą liepos 4 d., parengtą SLA. 2285 kp. Aukautojai: J. Šarkus, A. Laucius, J. Popieris — po 50 c., J. V. Liutkauskas 40 c., J. Kazakevičius 30 c., F. Gulauskas, F. Bartusevičius, J. Zelinkauskas, K. Linarta, K. Kraujalis, J. Tvaskus, R. Rudis, K. Mazonas, ir J. Augutis — po 25 c. Smulkiais surinkta \$1.30. Viso \$6.00.

Auka nuo James iš Albion, Mich. \$5.00.

abžkaš 5 655J,iašJri .SJJ RO Pavienių Narių Mokestis: Romanas Karuža \$3, Laura ir Zofija Karužiutės, A. Kazlas — po \$1.00, Juozapas Žekonis ir užsimokėjo už 6 mėnesius po \$2., kartu \$18.06, F. Živatkauskas už 2 mėn. \$5. Viso \$23.00.

Viso gauta \$617.18

Pirmiau buvo pakvituota

pinigais \$206,297.82 Daigtais \$20,000.00 Viso surinkta \$226,915.00

Augščiau paminėtosios ypotos ir draugijos jau atlieka savo pareigas link mūsų bočių šalies. O kur da šimtai tukstančių mūsų brolių ir sesučių, gyvenančių laimingai šioje šalyje? Ar jiems ne brangi mūsų tėvynės laisvė ir gervė? Ar jie, pavalgę ir apsirėdę, nežino, kad kiti mūsų broliai ir sesutės, seneliai ir kudukėliai, išblaškyti po svetimus kampus, kenčia badą, visiškai neturi kuomi apsirėdyti nei apsiauti, neturi kur galvos priglasti, nes ši baisioji karė atėmė nuo jų viską? Kas jiems suteiks pagalbą, jei ne mes patys, Lietuvos sunus ir dukters? Kiekvienos šalies gyventojai moka mokestis, kokias jos valdžia paskiria. Mes-gi, lietuviai, trokšdami įsteigti savo valdžią ir turėti liuosą savo šalį, privalome patis paskirti sau mokestis ir mokėti jas į Nukentėjusios Lietuvos Izdą, iš kurio bus teikiama pagalba mūsų žmonėms, ir nukentėjusiems nuo karės mūsų tėvynėi.

Visi kreipkitės į Amerikos Lietuvių Centralį Komitetą, kuris mielai suteiks jums paaiškinimus, kaip mokėti mokestis Lietuvai. Centralio Komiteto adresas toks: LITHUANIAN CENTRAL WAR RELIEF COMMITTEE, Inc., 320 Fifth Ave., New York, N. Y.

Valgyk ka tik megi!

Bet urėk visuomet savo namuose gydytoją pavidale cukerkų

PARTOLA

Partola valo kraują ir pilvą, ir jeigu jusų pilvas užsiteršęs, blogas virinimas, galvą skauda ir vemti taso — tuomet suvalgykite prieš miegą 2 ar 3 cukerkas Partola ir jau rytą atsikelsite visiškai sveiku žmogumi.

Partola labai malonaus skonio. Gera visiems: vyrams, moterims ir vaikams.

Partola apdovanota aukso medaliais vicapasaulinėse parodose. Didelė dėžė kaštuoja tik-tai vieną dolerį. 6 dėžutės už \$5.00. Užsisakykite šiandien.

DYKAI

Graži ir naudinga dovana kiekvienam atsiuntusiam užsaky-mą ir kartu su juo pinigų pridėdant šį paskelbimą.

Laiškus ir pinigus adrestokite

APTIEKA PARTOSA 160 Second avenue, New York, N. Y. Dep. L2

Lietuviai Amerikoje.

WILKES-BARRE, PA.

SLA. 7-to Apskr. išvažiavimas.
Kalbėjo ponis Šliupienė ir p.
K. Norkus.

Rugpjūčio 1 d. SLA. 7-tas apskritys parengė puikų išvažiavimą San Cusi parke. Suvažiavo apie 200 žmonių. Naudodamiesi puikiais parko įtaisymais suvažiavusieji linksminosi, tik gaila, kad rengėjai nedavė vietos savo progrome lietuviškiems žaislams.

Nors šokių muzika ir kanzelijos visą laiką užėmė, bet vakare buvo ir prakalbos. Apskričio pirm. p. Živatkauskas iš Scrantono, Pa. pirmiau perstatė kalbėt gerb. Šliupienę, kuri uždavė vėjo Lietuvos pardavikams Karvičiaus ir kompanijai, o taipgi kvietė lietuvius bendrai rūpintis Lietuvos likimu.

Antras kalbėtojas buvo p. Kastant. Norkus iš Bostono. Jis taipgi uždavė kunigams už jų bjaurią politiką linkui Lietuvos ir ragino remti tik tas įstaigas, kurias valdo patys žmonės, bet netas, kur bosauja kunigai ir sudėtais darbininkų pinigais rengia pražūtį tiems patiems darbininkams. Norkus išreiškė nuomonę, kad geriausia būtų Lietuvai būti federacijoje su Rusija, nors nepeikė Lietuvių-Latvių respublikos idėjos ir visiškos Lietuvos nepriegulmės idėjos.

Po tam publika suaukavo Centraliniam komitetui apie \$25.00. Gi pelno nuo parengimo liks gana daug ir visas eis Lietuvos reikalams.

Buvęs.

WORCESTER, MASS.

"Am. Liet." išvažiavimas.

Rugp. 4 d. "Am. Liet." išleisdėjas parengė puikų pikniką. Žmonių susirinko gana didokas būrelis. Kaip pernai, taip šiame visame darže, kuris kelių akierių didumo, paskirstyta vietos sulig Lietuvos gubernijomis arba miestais. Kiekvieną gub. dabojo tos gub. piliečiai ir turėjo joje savo bufetą bei svajinamųjų gėrimų. Tat susirinkimas gana padorus ir blavius. Yra vietos jaunimui žaisti, bet kažkodėl jokių žaidimų nebuvo: tik vienoj-kitoj vietoj pilkė mėtė.

Beje, buvo Centralio Komiteto kioskas, bet tuščias, nes nesirado geraširdžio, kas jame užimtą vietą ir būtų išanksto prisirengęs pavaryt biznį naudai C. K.

Popietį, atvėsus kiek kalbėjo g. g. M. Paltanavičius, A. Blazys ir J. Strimaitis iš Bostono. Pirmu du pasakojo išimtinai apie "Am. Liet." reikalus, o tretysis abelnai kultūros reikalus.

Po prakalbų p. M. Paltanavičius dalino puikius savo leidimo kalendorius ir pardavinėjo knygas, užrašinėjo laikraštį.

Pikninkas tęsėsi ligi vėlybai vakare.

Sandaritės.

MONTELLO, MASS.

Rengkimės prie ateities.

Rengkimės prie savos ateities kaip civilizuoti žmonės, o ne kaip koki snaudalai ir taip išsinaudę kelis šimtmečius. Prabusime.

Pažiūrėkime. Jau daug mažesnės ir menkesnės tautos mus pavijo ir pralenkė savo kulturingumu ir besirūpinimu savų žmonių ateitimi. Jos jas gerino įvairių kooperacijų arba korporacijų ir tam panašių bendrovių pagalba ir tverdami savo žmonių tarpe pramonę, pirklybą ir jas plėtodami. Taip ly-

giai veikė ir apšvietos reikale.

O mes, lietuviai, kur esame?

Dar vis tebegyvename, kaip mus tėvukų tėvukai gyveno. Kada kitos tautos rupinosi savimi, tai mes snaudėme ir svajonėmis tenkinomės. Musų darbai, tai tik bevaisių kalbų virtynės, mūsų užmanymai orą tvankina, bet kas jaučiama iš to realiam gyvenime pas mus? Nieko nėra. Mes kaip buvome nepraktiškais, taip ir palikome. Mes vis kalbėjomes, tarėmės, o tuom laiku mūsų aptariamą darbą kiti vykdė. Ir štai tie patys ateiviai kitų tautų jau tveria sau gražų gyvenimą ir ateitį čionai ir mes jų išnaudojamais darbininkais esame. Ką galėjo Maušė, Ickė, Jensonas ir kiti padaryti, tą galėjo ir lietuviai padaryti.

Taip buvo ir taip yra. Bet taip negali but. Jau aušta rytas ir mūsų gyvenimo likimo.

Mūsų gyvenime reikalinga daug ko iškeisti ir iš svajonių padangių reikia nusileisti prie žemės ir kad vieton laukti rojaus, laukti tų laikų, kaip Dievas atėjęs vėl mus nuves į "visopliną daržą", imkimės darbo ir patiems "rojų" tverti ant žemės.

Netikęs darbas tik kalbėti ir šaukti kad mus išnaudoja, kad kas tai tveria kapitalus ir laukti lig jie sutvers o juos konfiskuoti.

Netikęs darbas patiems nesirūpinant savo gyvenimu, rugoti ant tų, kas daugiau rupinas, kas dirba ir sau sutveria geresnį gyvenimą. tai daryti gali tik tinginiai, kurie jokioje žemėje, jokioje ateityje nebus patenkinti, nes nesulauksime ir tokio rojaus, kaip Adomas su Jieva turėjo. Ateities rojus bus mūsų darbo rankomis sutvertas.

Darbas — laimės šaltinis. Mainyime savo gyvenimo būdą. Jau griebkimės bendrovių tverti, griebkimės prie esamųjų dėtis, kelimė visi savo tautos gabumus solidarai ir juos sugyvendinkime taikoj.

Jūs, Montellos lietuviai, pamkite pavyzdį iš tų, kurie daugiau pradėjo suprasti ir matyti kas yra reikalingiau mum, kad gerinti savo šiandieninį gyvenimą. O jie mus mokina praktiškuoju darbu užsiimti, ir solidarai tarpe savę gyvenant dirbti.

Ir mes jau paklausėme to balso. Jau pradėjome organizuoti tikrai grynai kooperatyviškais pamatais Bendrovę, kurion galės prigulėti su dideliu ar su mažu kapitalu. B-vės tikslu bus steigti batų išdirbystę.

Aš manau, kad šis montelliečių užmanymas bus visiems reikalingas ir naudingas. Pritariantieji kviečiami prisidėti kaip ir Montellos taip ir iš aplinkės. Darbą mes jau pradėjome.

Kurie norėtųmėt plačiau žinoti apie mūsų tveriamą ir organizuojamą B-vę, malonėkite kreiptis prie manęs.

B. Juodris.

16 Sprague st.,

Montello, Mass.

SCRANTON, PA.

D-ro Šliupo prakalba.

Rugpjūčio 4 d. suvienytos Scrantono lietuvių draugijos, parengė prakalbą iš Europos sugrįžusiam gerbiamam daktarui J. Šliupui.

Apart d-ro Šliupo, apie Lietuvos reikalus kalbėjo ir p. J. O. Širvydas iš Brooklyno.

D-ro Šliupo prakalbos buvo labai įdomios. Susirinkusis di-

delis burys publikos atydziai klausėsi, kaip gerbiamas Šliupas pasakojo apie pasaulinį progresą ir apie tai, kad labai klysta tie žmonės, kurie kaip akli katukai tuno kunigų maiše ir neprotauja savo protu.

Daktaras labai teisingai nupeikė klerikalų vadus ir apgailejo tamsių vyčių likimą, bet vienas dalyas truputį keista, kad daktaras Šliupas ypatingą atidą publikos kreipė sakydamas, kad tarpe kunigų yra labai gerų demokratų. Čia reikia paabejoti, kaip ilgai jie bus gerais demokratais ir labai paabejoti, kad jų daug būtų. Galima daryti išėmimą, bet tik tokį, kad ne visi panašūs į Maliauską arba Kemėšį, bet kad yra nuolaidesnių ir kiek daugiau t autės labu besirūpinančių.

Socialistams jis davė daugiau vėjo negu klerikalams. Kritikuodamas socialistus jis pasakė, kad socialistai pasmerkdami karę, (Dr. J. Šliupas taipgi ne militaristas. Red.) nepasmerkia klesų kovos, nes ir ten esanti karė. Čia daktarui galima primest užmiršimą kovos tikslų. Abelnai mūsų gerbiamo daktaro prakalbos publikai patiko, nes jis ir apie savo patyrimus Europoje papasakojo.

Aukų tapo surinkta apie \$30.00 ir įžangos gauta apie tiek.

Juožas.

BROCKTON, MASS.

Baisi nelaimė patiko.

Rugp. 7 d., 2:15 v. naktįje važiuojant iš Tautono Igną Minelgą, automobilio savininką, ir Ant. Vainavičienę užmušė ant vietos, o kitus tris pasąžierius sunkiai sužeidė ir Antaniną Vainavičienę ir jos sūnų 5 metų lengviau sužeidė, dar Sofija Baisienė sunkiai sužeista, gali mirti.

Šios nelaimės priežastis tai girtuoklystė. Visi jie buvo Tautone ir gana girti išvažiavo namon, pasakoją žmonės. Išvažiuojant iš Tautono ant Cottage st. ištiko nelaimė. Važiuojant skersai gelžkelio linijai, čjo tavorinis traukinys ir jie pataikė į pat vidurį traukinio, turinčio ar 20 vagonų. Ir Ignas Minelga liko sutrintas ir trupinėlius, A. Vainavičienėi galvą nutraukė.

Turėtų pasimokinti iš tokių didelių nelaimių, kad girtuoklystė tai nelaimių priežastis. Ypač automobilistai turėtų būti blaivūs žmonės. Kiek tokių baisių nelaimių atsitinka Brocktone, tai vis daugiausia iš girtybės.

A. Čižauskas.

NANTICOKE, PA.

K. Norkaus prakalba.

Rugpjūčio 2 d. vietinė SLA. kuopa parengė prakalbą. Kalbėjo p. Kastantas Norkus iš Bostono. Mūsų kolonijoje mažai lankosi, bet šį kartą susirinko pusėtinai būrelis. Kalbėtojas papasakojo apie savo patyrimus Europoje laike karės ir ragino visus lietuvius organizuotis į profesionale organizacijas, nes tik tokiu būdu bus lengviausia Lietuvai atgaivinti. Jis užgyrė kooperacijos idėją ir paaiškino kokiū būdu Lietuvos gyventojai patįs galėtų pas save pirkti ir patįs savo protuktus sau parduoti arba į geras rinkas išvežti. Publika buvo labai užganėdinta. Sudėjo aukų lėšų padengimui.

J. J. P.

SO. OMAHA, NEBR.

Atsilankymas Dr. J. Šliupo su V. K. Račkausku pas So. Omahos lietuvius.

Kada dar Šliupas rengėsi tik iš Europos grįžti į Ameriką, tai vietos lietuviai geidavo pamatyti, kas tas yra Šliupas.

L. N. F. skyrius gyvuojantis šiaip-netaip rupinos visą laiką Dr. J. Šliupo užkvietimu. Dar išanksto išrinko komisiją iš O.

Zalpienės, K. Janavičienės, V. Paškienės, svečių priėmimui.

Po trumpo laiko gauta p. R. Karužos laiškas, kaipo atsakymas į SLA. narių laiškus, kviečiantį atsilankyti sugrįžusi Šliupą. Gavus pranešimą, tai mums So. omahiečiams, net akis prašvito, kad svečių susilauksime.

Prakalbos buvo liepos 25 d. ir susilaukėm, laukiamųjų svečių. Nors tą dieną labai didis karštis buvo, bet publikos buvo pilna svetainė.

Svetainėje ant platformos buvo išpuoštas puikus ant drobės nupieštas užrašas: "Sveikiiname Lietuvos Gaivintoją Dr. Joną Šliupą". Ant sienos didelėmis raidėmis parašyta buvo: "Mes reikalaujam Nepriegulmingos Lietuvos ir Laisvės."

Vakaro vedėju buvo A. Poškus. Pirmiausia dvi jaunos mergaitės, padeklamavo, o A. Janavičiūtė nuo SLA. 87 kuopos, įteikė gyvų gėlių buketą gerb. Dr. J. Šliupui, ir Valerija Viršaliūtė įteikė gerb. V. K. Račkauskui žalią rutų puodelį.

Marijona Petrikiūtė deklavo "Lietuvą mylėsiu". Po vadovystę p-nios T. J. Kinselenės choras sudainavo keles daineles.

Vakaro vedėjas A. Poškus perstatė gerb. Dr. J. Šliupą, Dr. Šliupas padėkavojo So. omahiečiams už gražų sutikimą. Ir Daktaras aiškino pradžioje elektikos įjėgą, apie Lietuvos žemę, jos valdymą, jos didumą, apie busiančią demokratiską tvarką. Kliuvo socialistams truputis, vienok viltį turi, kad jie darbuosis išvien Lietuvos labui. Perbėgo apie Rusijos bolševikus. Šliupas nepamiršo nei mūsų lietuvių klerikalų, darančių šveicarijoje suokalbių de lietuvių tautos ir norinčių vokiško kraujo karalių užroginti ant vargdienių žmonių sprando, katalikišką monarchą ir kad Tautos Fondas įj remia, tai remias klerikalų monarchą. "O žmonės nenorį žinoti, kad mums reikia Lietuvoj tokios tvarkos, kaip čia Amerikoje kad turim, tai yra žmonių tarkos. O kunigams vieta bažnyčioje ne kišti savo nosį į politiką ir svietiskus reikalus."

Šliupas privedė delei ištyrimo ar ištikrųjų katalikai taip nori karaliaus, kurie pasaulyje tiek kraujo pralėjo ir del išbandymo paprašo katalikų, vyčių, ražančių, jeigu kas norite karaliaus, tai pakelkit rankas augštyt. Publika visa nepritarė karaliui, tai žinoma, katalikų, išėmus klerikalus, monarcho nenori.

Šliupas kalbėjo gan trumpai, nes buvo pavargęs, karščio kankinamas. Antras kalbėjo "Tėvynės" redaktorius V. K. Račkauskas, kalbėjo apie fondus ir ragino, kad kiekvienas lietuvis pirktų "Sėrą" At. L. Bendrovės, ragino užsidėti mokesį ant savęs, kad mokėtų.

Vietos veikėjas F. Zigmantas su Dr. J. Šliupu perėjo po publiką parinkdami aukų Lietuvos Nepriegulmės Fondan. Aukavo šie: Alek. A. žalpis \$10.00. Vincentas Sabaliauskas \$5.00 TMD. 17-ta kuopa \$5.00. Po \$2.00: Katrina Janavičienė, T. Papika, Pranciškus Zigmantas.

Po \$1.00 davė: Antanas Poškus, Jonas Rimkus, Juozas Žaunis, Pran. Šimkevičia, Antanas Smailis, Konst. Sančius, Juozas Šakinis, Antanas Šnuolis, Kazimieras Akromavičia, Antanas Akromavičia, Tamas Kiltinavičia, Jurgis, Filipavičius, Apolonija Sabaliauskienė, Jonas Čepskis, Juozapas Junavičia, Bernardas Maslauskas, Petronė Ie Litvinienė Aleksandras Arbašauskas ir Ona Žalpienė.

Po 50 c.: Tamošius Žernauskas, P. Kirdeikis, J. Armoška, Vincentas Uždavinis, Pr. Šukis.

Andrius Ukėlis, Boleslovas Bilionas, Jonas Bolešauskas, Ona Viršulienė.

Smulkų surinkta \$1.75. Viso labo suaukauta \$51.00. Tie pinigai perduoti Dr. Šliupui, įteikti Lietuvos Nerp. Fondui.

A—Z.

WANAMIE, PA.

Mūsų vargai.

Čia yra nemažai lietuvių jaunimo ir jis gražiai sugyventų, kad ne tas mūsų juodasai agentas. Agentas gauna gerą duoną, tat išdykęs nesvietiškai: Kaip pavietavas eina nuo stubos į stubą ir savo gvardiją mobilizuoja. Tiesa, nekurie tam tveliui duris parodo, bet yra žmonių, kurie bijosi bobų liežuvių ir leidžia begėdiškai nebe dvasininkui po savo namus landžioti ir dukteris demoralizuoti.

Prie progreso esantis agento globoje jaunimas eiti negali, nes jų protą varžo, išnaudoja, etc.

Nepakędami kunigo kvailio ir žiauraus bosavimo parapijonai sujudo: kuomet kunigas liepė pabaigt mokėt už bažnyčią, tat parapijonai pasakė:

— Tu atiduok mums dytus, tuomet mes duosime pinigų."

Kunigas kitaip medžioja pinigų: užsako davatkomis kept kėksus, padaro lioterijas ir kas neperka kėksą tas suvalgo su viena iš jo vergių. Tuli mafnėriai penkinę ir daugiau įvaro už kėksuką. Kunigas tik džiaugiasi savo pasekmingu buručių kepimu. Tik kas-žin ar ilgai taip bus?

Rokas R.

BROCKTON, MASS.

Didelis streikas.

Čeveryku išdirbystės streiko yra dvi priežastis. Viena priežastis — reikalavimas geresnių sąlygų darbe ir didesnio užmokesčio už dienos darbą. Antra priežastis — atsisakymas nuo Boot ant Shoe Workers Union, kuri gyvuoja apie 20 metų ir turi padarius kontraktą su darbdaviais ir buvo pardavę darbininkus darbdaviams, nes darbininkai neturėjo nei mažiausios teisės kovoti prieš darbdavius. Taipgi darbininkai neturėjo net galės savo organizacijoj balsuoti už centralinę valdybą. Darbininkai matydami šiame momente gerą progą griežtai atsisakė mokėti į senąją uniiją, net nedėlines duokles. Mokama pagal šios unijos įstatus 25 c. į savaitę kiekvieno darbininko. Atsėskius mokėti B. S. W. U., tarpe unijos ir darbininkų kilo didelė kova. Skaitytojas turi suprasti, kad darbininkai turi du priešus: vienas darbdavys, o antras B. S. W. U., kuris eina su darbdaviais išvien.

Nauja organizacija, prie kurios nori darbininkai prisidėti, yra Independent Association. Komitetas pranešė visiems lietuviams, kad lietuviai apsisaugotų nuo negeistinių agentų, kurie reikalauja darbininkų į Brockton, Mass., sakydami, kad Brocktone nėra nei kokio streiko. Anglų laikraščiuose matoma didžiausi apgarsinimai, kad Brocktone reikalinga daugybės darbininkų. Streikininkų komitetas persergsti žmones, kad neapsigautų, dabar čia yra didelis streikas čeverykų išdirbystėje.

A. Ch.

WATERBURY, CONN.

Didelis Mass-mitingas. Kalbėjo Jonas Strimaitis, kareivis F. Bagočius, J. O. Širvydas, ir du anglai, miesto oficialai.

Liepos 28 d. Waterburio progreviškos d-jos parengė, mass-mitingą, kuriame priėmė rezoliuciją, pasmerkiančią kaizeriui pasidavusius mūsų politikierius Lietuvoje. Mitingas buvo rengiamas Strand teatre, Raudonojo Kryžiaus naudai. Žmonių buvo gana vidutiniai, nes buvo tą dieną labai didelė kaitra.

Pirmu du kalbėjo anglai.

Jie pasakojo apie šių dienų reikalus: apie taupomus krasos ženklelius, apie maisto tausojimą, apie reikala visiems dirbti, apie Raudonąjį Kryžių, apie Laisvės paskolą ir t. p. Jie nupiešė ir apie Suv. Valst. karės tikslus. Kalbėtojus publika labai maloniai apteikė gausiu delnų plojimu.

Po jų kalbėjo g. J. Strimaitis, "Sandaros" red. iš Bostono. Jis, matyti, taikėsi prie momento ir kalbėjo daugiau tuo tikslu kuriuo prakalbos buvo parengtos. Būt lietė ir mūsų reikalus. Jis sakė: "Mes kalbėdami apie šios šalies reikalus, juos remdami, neturime ir savųjų atidėti ir jie turi eiti greta reikalų mūsų naujosios šalies. Šiandien Suv. Valstijos reikalauja paramos ir mes ją turime teikti, nes einančioji kova yra vedama ir už mūsų šalies labą ir išliuosavimą. Mes esame dabar Vokietijos paglemžti ir jos militaristinės valdymo sistemos dresruojami ir išsiliuosavimas iš po Vokietijos priespaudos yra tik per laimėjimą karės talkininkų. Mūsų vyrai jau kaujasi, mūsų rankdarbiai jau kala jiems ginklus ir tai privalo daryti, nes to reikalauja ši šalis. Mūsų tas darbas atliekamas ne veidmainingai ir mes, lietuviai, kaip ir kiti gyventojai, nešame visą tą gyvenimo sunkumą, kovojame tiesioginiai, kiti netiesioginiai tame baisiausiam Europos kovos lauke. Po kare vi siems bus atlyginama ir mums turės but atlyginima, todėl mes negalime šiandien užmiršti savo reikalų ir savas sąlygas turime statyti. Mūsų sąlygos — Nepriegulminga Demokratinė Lietuvos Respublika turi būti sutverta (plojimas), kurioje mes, lietuviai, butume kaip pas savą tėvelį, kaip pas močiutę. Girdi, tēsia kalbėtojas, yra žmonių mūsų tarpe, ką nori su kaizeriu dėtis. Mes juos smerkiame. Yra žmonių, ką Rusijoje griauja mūsų įstaigas — mes ir-gi juos smerkiame. Yra žmonių, ką priešingi nepriegulmingai Lietuvai — mes juos kviečiame susiprasti. Ateitį mūsų Laisvos Lietuvos turės išrišti patįs žmonės: jie turi nuspręsti kokia valdžios forma turės buti, su kuo mes savo likimą surišime. Jeigu rasis didžiuma už tai, kad dėtis su Rusija — dėsime, rasis didžiuma, pritaris su latviais ir jeigu ant to sutiks latviai — dėsime su latviais, arba ir kitomis tautomis, kurios tik sutiks, kad mes su jomis savo ateitį surišume. Mano noru butų, kad visas pasaulis su mumis savo ateitį surištų ir mes su jais surišime (plojimas).

Bet šiandien dar nemažas pavojus gręsia mūsų gražiam sutvarkymui. Sakiau pirma, kad yra kas nori su kaizeriu dėtis, yra kas nori prieš žmonių valią su Rusija sujungti, kiti agituoja už Lietuvių-Latvių respubliką, kiti su lenkais. Čia dalinasi mūsų minties pajiegos, ir gali išeiti, taip kad mes papultume po savųjų priespauda. Mes turime ir-gi darbo žmonių draugų ir nedraugų ir tie nedraugai yra galingi ir gali mus pavergti kai-kuriam laikui, reiks vėla kovoti. Tat bukime atsargūs, pažinkime savo draugus ir nedraugus ir dėkimės su draugais.

Čionai šiandien Jūs visokių minčių žmonių susirinkę yra. Visi gal kitaip pažįstat savo priešus ir kiekvienas juos turite vis kitokius, bet atminkite, kad jūs visi esate darbo žmonės ir visiems yra bendras priešas, tai tas kas eina prieš Demokratiją (plojimas)" ir t. p.

Dar pasakojo apie Raudonąjį Kryžių ir remti jį ragino, nes, tai esanti universalė draugija, kontroliuojama valstybių. "Ji

gelbsti ne vien karės metu karaviams, bet ir taikos metu pabrastams žmonėms, kuriuos iš-tinka didelė nelaimė: uraganas per šalį perėjo ir žmonės paliko be namų, be duonos, sužeisti, tai tarpe pirmųjų gelbėtojų bus ir Raudonojo Kryžiaus seselė, užpuolė ligos koki kraštą, ir vėl ta meili Raudonojo Kryžiaus seselė atkankė. Po kareli bus Lietuva lyg uraganų atkankyta šalis arba dar baisesnė ir tenai, beabėjo, atsilankys Raudonojo Kryžiaus seselė. „Jei mes šian-dien remsime, tai ir moralę tei-sę turėsime reikalauti iš Rau-donojo Kryžiaus paramos.“

Taip man patiko ši kalba, nors ji buvo pasakyta ne griau-smingu balsu, be didelio orato-riškumo. Aš čionai, žinoma, ne visą užrašiau, bet svarbes-nias vietas, mintis, išsireiški-mus, kuriais buvo išpuosta kal-ba.

Po p. Strimačio kalbėjo ka-reivis Bagočius angliškai. Jis kalbėjo rimtai ir ilgai. Jis pa-sakojo apie šios šalies reikalus. Gana įdomiai. Priminė apie Karevičių ir klerikalų pro-vokiš-ka, bet neperdėjo nieko.

Kalbėjo J. O. Širvydas. Šis, nors tautininkas, gražiai kalba, rimtai, bet didelis skirtumas nuo prakalbos J. Strimačio. Čia mintis vis senesnė — seniai mu-sų laikraštijoje išnešiotos, ir vėl ne tiek energijos — šaltos, ne tokios vaizdingos ir netiek dar-bo žmonėms artimos. Vėl sei-mai, vėl katalikai, seimų su-tartis ir t. p.

Viena partija, bet ne viena mintis.

J. O. Širvydai pakalbėjus rinko aukas, ir kalbėjo vėl Ba-gočius, bet lietuviškai.

Perskaitė rezoliuciją anglų kalboje parašytą ir visų trijų kalbėtojų priimtą. Susirinkim-as priėmė.

Čia pažymėjau vieno jaunes-niojo kalbėtojus mintis. Musų kolonijoje, apeliokėje ir ALTS. apskrityje dažnai kalba ir pas-kales leidžiama prieš Strimačių. Aš jį pirmąsyk mačiau šian-dien, ir jį girdėjau pirmą kart kalbant, bet savo nuomonę, su-darytą iš paskali pakeičiau. Yra skirtumai, bet aš nenorėčiau net iš dolerio eiti į laizybą, kad jis neteisingas ir kad jis kur nors kalbėdamas tar-pe darbo žmonių pralaimės arba ką-nors sugriau.

Prakalbos turėjo geras pa-sekmes ir paliko nemažą įspūdį.

Waterburio Kaimynas.

LAWRENCE, MASS.

TMD. Naujosios Anglijos Aps-kricio išvažiavimas.

Pirmas dar toks didelis TMD. Naujosios Anglijos apskričio iš-važiavimas yra plevuojamas. Išvažiavimas yra rengiamas tuo tkslu, kad supažindintų plačią visuomenę su TMD. programa bei josios prakalniais uždavi-niais, kuriuos turi už tikslą pa-sibriežusi, idant šviesti plačiąją liaudį. Taip-pat bus pasilinks-minimai, žaislai, ir kitos įvairios pramogos ir bus galima pralei-siti linksmai laiką. Jau yra pa-imtas daržas, kokis iš visų atž-vilgių puikus ir gamtos apdova-notas visokios rūšies medžiais. Čia yra ir šaltinio vanduo, kur taip-gi bus galima troškima už-gesinti. Taigi nepamirškite ir bu-kite visi Rugsio 18 d. ant to prakilnaus išvažiavimo. Karą galima imti ant Essex st. Lowel-lo karą.

K. S. G.

Lietuviams Agentams.

Visoje Amerikoje randasi la-bai daug įvairių agentų. Ir jie dirba gerą darbą, jeigu tik są-žiningai tą darbą atlieka. Juk kas iš mūs n ežino, kad agentai subudavoja miestus, išstato pui-kausius tiltus, namus, užveda

ukes ir ant jų žmones užsodina. Iš to, žinoma, agentas sau duoną pelno, o pirkėjas nuo jo taip-gi turi nemažą naudą. Ir lie-tuviai agentai nemaža yra pa-gelbėję žmonėms pakilti. Bet kaip visoko yra rubežiai, taip ir agentų užsiėmimas turi ru-bežius viename ar kitame dar-be. Mat keičiantės laikams, išsikeičia ir aplinkybės ir kai-kuris užsiėmimas patampa ne-naudingas visuomenei. Mano manymu dabar tokiu naudingų užsiėmimu gali būti „real estate“ transakcijos, nes, aš manau, kad kareli pasi-baigus netik namai, miestuos, bet ir farmos gali atpiti (?). Tuomet žmonės turėtų nuosto-lius. Tokis agento pardavimas „real estate“ būtų blėdingu mu-sų žmonėms.

Mano nuomone, kad reikėtų agentams, šitaip permatant da-lyką, sustoti pardavojus far-mas ir namus, bet užsiimti kitu amatu arba kitoki darbą pasijie-škoti.

Dabar agentai turėtų eiti ir organizuoti mus žmones į or-ganizacijas, nes to tai didžia-sia svarba ateityje, o ir dabar ir naudingų žmonėms patarna-vimu užsiimti. Taip-gi agen-tai organizuotų tarp žmonių ka-pitalus ir galėtų amatininkų tverti bendroves ir uždėti fabri-kus ir raginti žmones prie užsi-ėmimo išdirbyste. Dabar laikas eiti lietuviams prie to ir išto bu-tų nemaža nauda.

Dabar žmonės deda kapitalus į bankas, kur gauna nedidelį nuosimtį ir dar kuriose krizio metu žuva. Kapitalai išdirbys-tėje arba suorganizuoti lietuvių rankose, pirmas — galės duoti didesnį nuosimtį, antras — ne-zus, trečia — su tuo kapitalu bus galima patiem lietuviams žengti prie pramonės, ketvirta — atėjus laikui tą kapitalą len-gva bus perkelti Lietuvon ir te-nai jau panaudoti atstatymui pramonės, pirklybos ir viso kra-što. Čia nauda bus ir tiems žmonėms kurie prisidės prie pramonės, nes jų kaip sėrai kils, taip dar pinigais neš jiems gerą nuosimtį taip-gi ir tautai patar-nausite. Pagalios esant visur uždarbiui ir patsai agentas ne-turės nuostolių.

Taigi, broliai agentai, supras-kite ką darą ir prisitaikykite prie laiko ir savo užsiėmimą lai-kui pritaikykite. Tuomet jums bus gera ateitis.

A. M. Martus.

IS LIETUVOS.

(Taša nuo pusl. 2-ro). reikalus, kad Lietuva Vokietijai gali būti naudinga.

Paimkime nors kariuomenės konvenciją. Lietuvai ir Vokie-tijai lygiai reikės tvirto ribų ap-sidraudimo nuo niekados visai neišnyksiančių visaslaivių pasi-kėsinimų. Jeigu Rusija vėl kar-tą užsigestų pakelti karą, tai sudaryta tokiomis karuomenės konvencijomis apsauga turėtų ją sudrausti.

Susinešimo konvencija reiškia bendrą geležinkelių vartojimą, kuris taipojau bus naudingas abiem tautom. Lietuva vi-sai neturėjo savo geležinkelių. Keletas seniau nutiestų per Lie-tuvą linijų buvo Rusijos nuosa-vybė, o naujausios yra įtaisytos vokiečių, kurie yra pertaisę ir senasias rusų linijas, nėsą jų ne-bebuvo galima vartoti. Bet ką Lietuva veikty be geležinke-lių? Įsitaistyti geležinkeliams pati Lietuva per daugel metų negalėtų sumokėti reikalingos sumos. Lietuvių reikalams reikia geležinkelių, kad būtų pa-togiaus susinešti, kad galima bu-tų išgabenti ukio gaminiai ir už juos parsitraukti kitokių pre-kių Vokiečių reikalas yra tas, kad gavus atliekamus lie-tuvių gaminius ir, iš kitos pu-sės, kad būtų patogus susisieki-

mas ukio reikalais tarp Europos vidurio ir rytų.

Be pinigų ir munit bendrumo su Vokietija Lietuva negalėtų susimegti su pasaulio ukiu. Sa-vi pinigai jai būtų sunku įsieti-kti, o tatai ir nebūtų naudin-ga. Atskira savo muto riba jai nesuteiktų galimumo susisie-kti ukio reikalais, greičiau ji būtų kliūtis, kuri kenktų susi-siekimui. Tai nėra geistinas daiktas.

Tų visų dalykų, lygiai ir tole-snių valdijos formos klausimų negalima atlikti rankos mostelė-jimu. Juos turi aptarti ir nusverti abiejų pusių tų dalykų žinovai. Svarbu, kad būtų matomas pamatas busimajam namui. Lietuvos Tarybos dele-gacija parneš iš Berlio tų pa-matų planą, ir lietuvių įgalioti atstovai prisidės prie to darbo.

Jie ne čia nepamirš savo atsa-komybės, kaip yra pasakyta gruodžio mėnesyje sudėtame programme, ir kitais savo nutari-mais tatai patvirtins ir vykins, kas tinka Lietuvai ir jos žmo-nėms. Didžioji Lietuvos va-landa pasitiks visą lietuvių tau-tą kaip ir atsakomuosius jos va-dus.

K-nn.

IS "LIETUVOS AIDO".

Del dienraščio. Vokiečių val-džia praneša, jog įnai nesiprie-šinanti dienraščiui su savaitiniu "Ukio" predu, jeigu tik galima busią susitarti su Revelio po-piero fabrikomis. Iš Vokietijos, mat, visai negalima busią gau-ti popierio.

Lietuvių Katalikų Mokytojų Sąjungos steigimasis susirinkimas.

Gegužės 25 d. šv. Mikalojaus salėje įvyko L. K. M. S. susirin-kimas. Mokyto. Kl. Ruginis, kaip sąjungos sumanytojas, at-idarydamas susirinkimą, pabrė-žė mokytojų pareigas visuome-nės darbe. Pasak jo, mokyto-jai teikia kultūros augimui šili-nos ir drėgmės, tarsi prigimtis grūdai, iš kur gali augti geri vaisiai. Lietuva buvusi vienas grūdėlių, prie kurių mokytojai negalėjo artie prieiti ir jį auklėti. Apskritai, mokytojų darbas esąs sunkus, betgi suėjus sąjungon galima esą visa atsiekti. Bet darbu reikia priemonių ir meto-dų, kurie ir privalsią gulti ant Mokytojų Sąjungos. L. K. M. S. Sąjunga palaikanti tautybę ir pamatan statanti tikybą, ligi šiol j mokytojus esą buvę žiuri-ma, tarsi į vaidilas, kurie esą buvę verčiami bastytis iš vietos į vietą. Toliau taip neturėtų būti. Atgimstančioje neprik-lausomojo Lietuvoje visur pri-valanti būti tvarka. Toki busi-a L. K. M. S-gos darbai. Po to, išrinkus susirinkimo pirmi-ninku F. Kiršą, padėjėju Kl. Ru-ginį ir sekret. J. Talmontą, L. K. M. S-gos valdybon buvo iš-rinkti še mokytojai: pirm. Klemensas Ruginis, jo pad. Teofilė Mačiokaitė, sekret. Emili-ja Valterytė, kasininkė Jadvy-ga Valterytė, knyglininkas Jur-gis Talmontas.

Reizijos komisijon pateko kn. dr. Reinis, Tamulevičius ir Zel-baitė. Per susirinkimą nutarta iš-leisti L. K. M. S-gos įstatai, vi-sų pirma perleisus juos per "Lietuvos Mokyklą". Nutarta leisti mokytojų almanachas "Atžala". Mokytojai pareiškė norą spiestis apie laikraštį "Lie-tuvos Mokyklą", jį remiant raš-tais ir pinigais. Be to, moky-tojai skatino ypatingą domą kreipti į atgimstantį jaunimo laikraštį "Pavasarij", palaikant jį gyvavimą. Ir nutarė juo grei-čiau imtis rūpintis.

Susirinkimas baigėsi dideliu dvasios pakilimu ir pasižadėji-mais tvirtai laikytis pabrėžti-i-dealų ir nuosakiai vartyti nuži-rėtas darbas.

Lietuvon grįžo kun. Juozas Grajauskas (Seinų vyskupijos), Juozas Sniečkus (matininkas), Magdalena Mačytė (mokytoja) ir Juozas Sabas (mokyto.). Be to grįžo kun. Labanauskas, Ver-cinskas ir V. Semenavičius. Visi trys Utenos karantinoje.

Vilniun parvažiovo Dr. Jur-gis Šlapelis.

Vilniun parvažiovo dailinin-kas Sklerys ir stud. Antonina Gustaitytė. Iš Mogiliavo parvažiovo kun. prof. Petras Krauja-lis.

L. T. K. B. Choras jiesko var-gonininko. Atsišaukit:

C. Kavaliauskienė,
116 Bowen st.,
S. Boston, Mass.

(33)

LAIME TAVES LAUKIA.

Paimk šitą stubą 6 šeimynų ant Bolton st., So. Boston, Mass., netoli St. Vincento Bažnyčios pusdykiai. Savininkė turi kitą biznį liepia parduoti ant pirmo pasiulijimo.

Kreipkitės pas:

A. J. Kupstis,
343 Broadway,
So. Boston, Mass.
Telephone So. Boston, 2143-W.
(34)

W. S. S.

Laike šio liepos mėnesio jums reikia nusipirkti Ka-rės Saugumo žymes (War Savings Stamps) už \$4.18 kiekvieną. Sausio 1 d., 1923 metais Suv. Valst. valdžia grąžins už juos po \$5.00 už kiekvieną.

Jeigu jums bus reikalingi pinigai, tai nereikės lau-kti penkių metų. Kiekvie-nas krasos ofisas išmokės pinigais už "žymes" bė-gyje 10 dienų.

Tos "žymės" neša ket-virtą (4%) nuosimtį išmo-kamų kas meto bertainis, jeigu jos bus laikomos iki sausio 1 d., 1923 m. Jeigu jos bus išmokamos pirm šio paskirto laiko, tai bus mokama tik trečias (3%) nuosimtis.

Taupumo žymės (Thrift Stamp) vertės 25 centų, tu ri tą pačią vertę, kaip pini-gai perkant Karės Saugu-mo žymes.

Žymes galima gauti pirkti krasos ofisuose, bankuose, "Sandaros" ad-ministracijoje, krautu-vėse ir kitose vietose, ka-me yra iškabinta raidės: W. S. S.

Tel. Richmond 2957-M.

Dr. David W. Rosen

Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas. Valandos: nuo 8 ryto i-ki 8 vakare.

321 Hanover st.,
Boston, Mass.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikabinti ir lietuviškai Ofiso valandos:
Rytai iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Geriausias budas dėl itrinimo

Neturį stokuot nei vienam name D-ro Richter'io
PAIN-EXPELLER
Jau nuo 50 metų yra vienu iš numylėtų naminių budų pas lietuviškus ir visame pasaulyje.
Tikras tikslai su pažymėta marke "IKARA"
35c. ir 65c. buteliukas visose aptiekose arba atstaičiai nuo
F. A. D. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandos:
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketvergt nuo 6 iki 9 P. M.
Nedėliomis iki 4 po pietu.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI
Vienatinis Lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.
Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gva-rantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.
176 Harrison ave., Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

RUSKAS DAKTARAS
Dr. N. A. Glebow,
Specialistas Veneriškų ligų. Igties mokslą. Berlio, Vienos ir kituose Europos universitetuose.
884 Main St., Cambridge, Mass.
Ofiso val. nuo 1 iki 2 ir nuo 6 iki 8 po piet. Nedėlioms nuo 12 iki 1 p.
Kitas ofisas
428 Centre St., Jamaica Plain, Mass.
Telephone: Jam. 1131 W
ir Cambridge 1235 J.

Labai Puikus RESTORANAS!
Geriausia vieta del vy-rų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.
J. Mathus.
344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu. South Boston.

DANTS TO MEASURE
ONLY \$2.95

1 1/2 metų garantuotos arba pinigų sugrąžiname — neužsiganėdinus jums. Rankom stutos. Pasi-puosimui arba darbo dė-vejimui yra pasirinkti mui iš puikiasių madų. Pusę pinigų suėdysit. Extra mokejimų nėra-mes už expresą apmo-kam.

Prisiūnčiam dykai auksu-otą spilką su pirmu užsa-kymu, kad parodyti, jog esate tikras agentas. Greitai atsišaukit. Pinigų nesiųskit. Grynaus pinigais pelnas. Jusų drau-gai pinks ant pamatymo už musų žemas kainas. Musų agentai užsidirba i-ki \$75, į savaitę liuosu laiku. Leng-vai galite užsidirbti. Rašykite tuojaus del sampalių kuriuos prisiūsime dy-kai.

Chicago Tailors Association
Dept. B 508,
515 So. Franklin st., Chicago, Ill.

Nusipirk Mosties.

TAI BUSI GRAŽUSI! Ją išdirba Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepk veidą mostie per kelis vaka-rus, o padarys veidą tyru ir skaidriu baltu. Toji mostis išima plėtmus rau-donus, juodus, arba šlakus ir praš-lina visokius spuogus nuo veido. Kai-na dėžutės 50 c. ir \$1. Pinigus galite siųst ir stamponis.
J. RIMKUS,
P. O. BOX 36,
Holbrook, Mass.

Dr. George P. Ross
NO PLATES REQUIRED
DENTISTAS.
Traukia dantis be skausmo. Lengvais išmokėjimais.
455 Broadway, So. Boston, Mass.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vė-liausios "block" sistemos kirpi-mo. Šitai pasiuti drabužiai ge-riausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos — darbas gvaran-tuotas. Taipgi visokius drabu-žius išvalome, išprosinam ir ru-taisom.
So. Boston Custom Tailors,
K. Plipolis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPIUKLA

JUOZO KAZIUKONIO.
Užlaikau geriausius barberius, pridabojų švarą, skutame ir ker-pame visokiomis madomis — kaip kas nori.
Turiu švarią pirmos klesos pir-tį ir galima išsimaudyti.
224 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Kiekvienam patarčiau

perskaityti šitą apskelbimą ku-ris yra iš geriausių kostumeri-ų kraučių Lawrence. Darau drabužius iš gerų materijų ir pritaikau pagal žmogaus išau-gimo. Darbą gvarantuojau. Da-rau drabužius ant užsakymo, vyrams ir moterims, prieina-moms kainoms. Taipgi mokinu kraučius dirbti. Kurie norite išmokyti tikro petrinu iškirpi-mo galite atsišaukti per lai-šką arba ypatingai. Platesnių žinių gautie kreipkitės šiuo adresu:
Petrus Valiulis,
42 1/2 Haverhill st.,
Lawrence, Mass.

Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas
315 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Telįsingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia aty-da, nežiurint, artie receptai Lietu-vos ar Amerikos daktarų. Tai vie-natinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyje yra vartojamos. Galit reikalaut per lai-škus, o aš prisiūsiu per expresą.

K. ŠIDLAKSAS
Aptiekos ir Savitiekas
226 Broadway, kampas C Street,
SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 2104 ir 2103

Vietos žinios.

**LIETUVIS BIZNIERIUS
AUKAVO \$50.00 S. BOSTO-
NO LIETUVIŲ MOKY-
KLAI.**

Pereitą nedėdienį atsilankė į Lietuvų svetainę p. A. Ivaškevičius ir užsiminus apie Lietuvų mokyklą, jis paaukavo \$50.00 ir pasakė: "Jeigu Jums truks pinigų, ateikite vėl pas mane".

Tai retas atsitikimas tarp lietuvių. Ponui Ivaškevičiui pridera didelės padėkavonės žodis nuo S. Bostono lietuvių už paramą jų mokyklos, o ypač tų vaikų, kurių tėvų. Lietuvystės žvilgsniu taipgi svarbu.

Biznieriai, ne vien tik šaukdami "savas pasavą" į gysite įtakos ir lietuvių paramos, bet daugiau remdami savo kostumierių lietuvių reikalus. Valio biznieriai moderniškesniais būdais sutraukti lietuvius žmones prie savęs.

Kad palaikyti lietuvių mokyklą per vasarą dar trunka apie \$150.00. Jeigu negalėtume iš niekur gauti pinigų, tai busime priversti uždaryti mokyklą dviem ar trim savaitėmis ankščiau.

Mes prašytume mūsų biznierių (ypač jų susivienijimo) paaukauti del vietos lietuvių mokyklos. Ponas Ivaškevičius jau padarė pradžią. Tuo prigelbėtumete labai didelį darbą atlikti.

Pinigus galima siųsti tiesiog mūsų išdėininkui arba įduoti kolektoriams. Išdėininko adresas: S. Norunas, 296 Fourth st., So. Boston, Mass.

Mokyklos prižiūrėjimo komisija tariame ponui Ivaškevičiui nuoširdų ačiū už auką kaip komisijos vardu, taip visų d-jų, prisidėjusių įsteigimui mokyklos, taip tų tėvų, ką leidžia vaikučius mokytis, taip vaikučių ir pagalių, mokytojų vardu.

Tuom laiku mokyklą lanko apie 250 vaikų ir ta mokykla už tą auką bus galima palaikyti visą savaitę.

Kas daugiau iš biznierių prisidės?

Išdėininkas.

LIETUVOS ATSTATYMO B-VĖ PLĖTOJASI.

Lietuvos Atstatymo Bendrovėn per įgaliotinį J. A. Lukauską nupirko šėrų:

5 šėrų Jurgis Gendruolis,

5 šėrų V. Lukauskas,

5 šėrų J. A. Lukauskas.

B-vės vienas šėras kainuoja 10 dol., bet negalima imti mažiau, kaip 5 šėrus arba už 50 dol.

Broliai ir seseris, kuriems rupi Lietuvos atstatymas, tai dabar laikas prisidėti ir surinkti Lietuvos Atstatymui kapitalai.

Įgaliotinis Bostonui ir apeliškai J. A. Lukauskas, 161 W. 6-th st., So. Boston, Mass.

"GABIJA" RENGIASI PRIE DARBO.

žada statyti pabaigoje spalio "Pilėniečius".

Jau galutinai "Gabijos" d-ja nutarė statyti scenoje "Pilėniečius" pabaigoje spalio. Prieš išvažiuosiant ant vakacijų M. Petrauskas padalino roles ir dabar visi artistai dirba-mokos, kad atėjus laikui repetacijų, visi žinotų žodžius. Tuo veikalui pradės ir dar daugiau statys gerų veikalų.

A. M.

TMD. 81 kp. SUSIRINKIMAS.

So. Bostone TMD. 81 kp. susirinkimas bus rugp. 16 d. 1918 m., 7:30 v. vak., Lietuvų svetainėje.

Visi nariai ir narės atsilankykite, nes turėsime daug svarbių reikalų, o ypač kaslink N. Angl. apskrčio rengiamo išvažiavimo.

Išvažiavimas rengiamas Lawrence, Mass., rugpjūčio 18 d. nedėlioje.

Atsiveskite naujų narių į TMD. susirinkimą, kad juos prirašyti, nes kiekvienas, prigulėdamas prie TMD. gali įsigyti knygynėlį.

A. Mockevičius.

N. ANGL. APSKRICIO IŠ- VAŽIAVIMAS NEPA- SISEKĖ.

Rengiamas rugp. 11 d. N. Angl. ALTS. Apskrčio išvažiavimas nepasisėkė del blogo oro. Iš ryto smarkiai lijo, o nustojus lyti taipgi buvo gana vėsi diena. Tad susivažiavo tik keli žmonės pasižiūrėti gražios vietos.

M. Petrauskas žada parvažiuoti iš farmų į Bostoną vienai dienai. Kas turį reikalą gali matyti jį rugp. 17, arba 18 d. (subatoje ir nedėlioje). Nedėlioje išvažiuos atgal baigti savas vakacijas.

BAISI AUDRA APLANKĖ BOSTONĄ.

Rugp. 7 d. 8 val. v., Bostoną aplankė baisi audra, kuri paliko bausis savo pėdsakus. Gražiausią Bostoną daržą ("Public Gardner") labai nuskriaudė — keles dešimtis didžiausių medžių su šaknimis išrovė iš žemės, o kitų tik šakas aplaužė, nutriuškino. Stulpą ant kurio kabodavo S. V. vėluva taipgi sudraskė perkėnas. Dabar einant per tą daržą net graudu darosi — lyg per kokias kapines.

Atsišaukimas. BROCKTONO ŠIAUCIŲ STRAIKAS.

Čevelykų kirtėjai jau išstreikavo ke turias sanvaites, o fabrikantai vis nenori išpildyti darbininkų reikalavimus.

Kaip kiekvienam streike, taip ir šitam Brocktono šiaucių streike, kompanijos su pagalba Boot and Shoe Workers Unijos vadų, visokiais būdais stengiasi sudemoralizuoti darbininkų vienybę, skebauti.

šaukdami visokius susirinkimus ir meluodami per laikraščius, randa daug silpnų žmonių, kurie kartais ir patiki jiems, tečiaus, didelė dižiūma drūčiai laikosi kovoje už buvį.

Reikalauja neprigulmės ir algų pakėlimo.

Čevelykų kirtėjams išėjus ant streiko, generalis Boot and Shoe Workers Unijos prezidentas John F. Tobin, pranešė kirtėjams, kad jeigu jie negrįš greitai į darbą, tai bus suspenduoti ir nubausti. Kirtėjai matydami, kad jų unija neina su darbininkais, bet gelbsti fabrikantams, susitvėrė savo uniją, "Independent Cutters Association," ir reikalauja pakėlimo algos, \$12 daugiau į savaitę.

Lasteriai pamatė, kad ir jiems yra proga pasiluosuoti iš Tobino vergijos ir kartu pagelbėti savo broliams kirtėjams laimėti streiką, taipgi atsiskyrė nuo Boot and Shoe Workers Unijos, susitvėrė savo skyrių, "Independent Lasters Association".

Tečiaus fabrikantams tokis lasterių žygis nepatiko, ir jie pavėrė iš darbo keturis lasterius, vien tik del to, kad jie priklausė prie Independent Unijos. Mat Tobino valdoma B. and S. W. U. buvo fabrikantų įrankis prieš darbininkus. Lasteriai, užstodami už pavarytus savo draugus, paskelbė streiką.

Vemperiai ir Sticheriai, simpatizuodami darbininkams išėjusiems ant streiko ir nenorėdami dirbti skebų darbus, taipgi sustreikavo. Reikalaudami pripažinimo Independent Unijos.

Dabar streikas apima šiuos miestelius: Brockton, Montello, Campello, Bridgewater, Rockland, Withman ir So. Braintree. Viso streikuoja 5100 darbininkų. Todėl, jeigu pasirodytų kur apgarsinimai reikalaujanti šiaucių į Brocktoną arba apeličinkes, nevažiuokite, nes jumi tik kvies čia.

Kadangi streikas jau tęsiasi mėnesis laiko ir dar nežinia kada baigsis, ir kadangi jau ir dabar randasi tokių žmonių, kuriems pašelpa reikalinga, o unija, į kurią Brocktono šiaučiai priklausė, pašelpos darbininkams neduoda. Ir kadangi šitam streike dalyvauja visi Montellos ir Brocktono lietuviai, kurie visuomet šelpdavo streikierius, kurie tik atsišaukdavo, šandien jie patįs randasi kovoje už buvį, ir jiems yra reikalinga pašelpa, jie šandien prašo jūsų, kad paduotumėt jiems savo draugišką ranką, ir kiek kas išgalėdami suselptumėt.

Aukus siųskite šiuomi adresu: H. FALK, 30 Ward st. Brockton, Mass. Tai yra money order arba čekį išpirkite ant minėto žmogaus, ir siųskite H. Kricher, 11 Broad st., Brockton, Mass.

Lietuvių streikierių presos komisija:

A. Čižauskas,
H. Kricher.

P. S. Kiti laikraščiai malonėkite perspausdinti šitą mūsų atsišaukimą.

!!! ATSIMINKIT!!!

Dabar proga įgyt žemę. Atminkite kad ateinančią nedėlią bus išpardavimas daržų žemės netoli Bostono, 7 c. važiuot E. Lexington. Dideli lotai nuo 79 ir augščiau. Paimkit elavaite iki Harvard sq. ir ten parsimai nę vžiuokit iki Arlington Heights ir eikit Mass. ave ir rasit Suburban Land Co. iškabą. Arba matykit mūsų agentą P. Simanavičių, 155 W. 6-th st., So. Boston.

Pasvalys (Joniskėlio apskr.). Praeitą žiemą mokytojos O. Klonytės rūpesniu buvo čia įsteigti vakariniai suaugusiems kursai. Mūsų jaunimas irgi supranta mokslo vertę, nes didelis jo skaičius lanko šiuos kursus. Daug kuo čia jaunimui padeda savo pritirimais ir patarimais mokytoja B. Čepo-nytė.

Sustok, Paklausk ir Pamastyk!

Skaitydamas mūsų pranešimą gerai pamastyk, ar mes teisybę kalbam. Tavo \$100. atneš tau pelno \$25. į metus ir netik pelną, bet ir įgysi sau savastį ir ką norėsi tą galėsi su ja daryti.

Mūsų agentura gyvuoja jau seniai, patarnaujam visame teisingai ir kas pas mus ką nors pirkto, tai nesigaili.

Saugokis tokio agento, kuris neturi jokio patyrimo, jokios savasties, nė pinigų neturi, bet tik tai šmeižia kitus, kad galėtų patįs pasinaudoti, tokio ir atsakomybėn nepatrauksi nes plikas kaip tilvikas. Mes turime visą eilę namų ir farmų labai pigiai.

Todėl, jeigu manai kokią savastį įgyt, atsikreipk prie mūsų. Gauk pas mus aiškius nurodymus, o tada nuspręsk pats kaip tau geriau ir parankiau išeina.

Dabar gera proga naudotis, nes karės metu daugelis visokių praperčių parduoda pūdykiai. Nepraleiskit geros progos neišnaudoję.

MIKAS CORANAS

Petrus Ketvirtis

366 BROADWAY,

SO. BOSTON, MASS.

"TEVYNĖ" IR MOTERŲ IR VAIKŲ MĖNESINIS PRIEDAS

—VISIEMS METAMS KAINUOJA TIKTAI \$1.00—
Užrašykite jį savo draugams ir pažįstamiems ir patarkite kožnam lietuviui skaityti.

Užsakymus ir piningus reikla siųsti sekančiu adresu:

A. B. STRIMAITIS,
807 West 30th Street, New York City.

DAINOS.

Naujai išėjo mišriam balsam, chorui arba kvartetui, Miko Petrausko dainos — IV Sasiuvinys; telpa 10 dainų. Kaina sasiuvinio 25 c. Už 5 dol. duodasi 25 knygutės.

I ir III Sasiuvinį visai nėra, — išparduota. "Aras" kvartetas — 40 c. kopija. 20 kopijų už 3 dol. "Girių Karalius" spaudoje. Viena kopija už 2 dol. Kas prisiūnčia dabar 2 dol., tas gauna prie to ir "Kankles".

V Sasiuvinys dainų jau atspaudintas, — tai duettai, tinka bile balsam. Viso telpa 34 dainos. Kaina 50 c. Už 5 dol. duodama 12 knygučių.

Rašyk:

MIKAS PETRAUSKAS

769 Broadway,

So. Boston, Mass.

W. S. S.

WAR SAVINGS STAMPS

Issued by the

UNITED STATES GOVERNMENT

Suv. Valst. valdžia išleido stampas, kurios karės galą pagreitins.

Visi pirkitė tas stampas, nes patys turėsite sau pelno ir valdžiai daug pagelbėsite.

Stampas kas mėnesis pakyla vienu centu brangiau. Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$4.12 c. tai 1923 m. gausite \$5.00.

Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$82.40, tai 1923 m. gausite \$100.00.

Pirkite visis stampas tuojau.

Parduoda visuose bankuose ir pačose (post office). Nueikite į pačtą ar banką ir klauskite pirkti

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

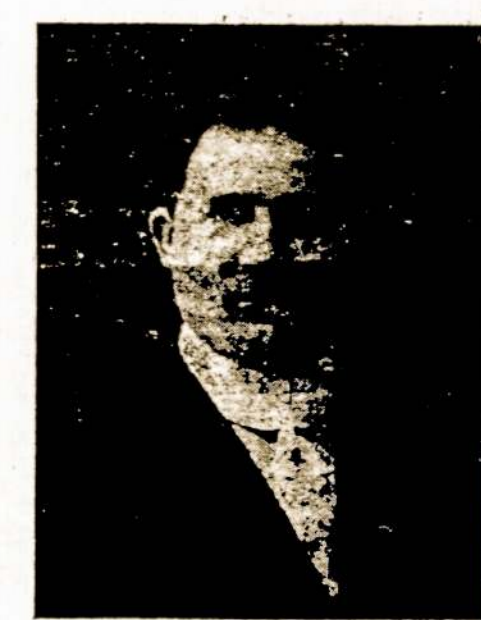
Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėnėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimus suteikiame, nuo patirkimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigų ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždėka.

H. CABITT,

100 SALEM ST.,

BOSTON, MASS.

JEIGU JŪS NETIKIT, TAI NESKAITYKIT, Geriau ateikite ir persitikrinkite

Kad pas mus galite gauti gražiausių ir nebrangiai visokių tavorų, kaip tai šiaudinių skrybelių, marškinių ir taip visokių mažesnių tavorų.

Mes parduodame pigiaus visokius stubos rakandus (forničius), grapaphonus ir lietuviškus rekordus, taipgi siuvas masinas.

Čevelykų nupiginimas: Vertės \$3.50 už \$1.95
Vertės \$5.00 už \$2.95 Vertės \$2.50 už \$1.34.
Taigi viskas pigiau negu rudens laiku grybai.

C. P. YURGELUN

377 BROADWAY,

SO. BOSTON, MASS.

Garsinkites "Sandaroje"